

Yazı-Yorum

Kültür Sanat Ve Edebiyat Dergisi

44. Sayı

Yazı - Yorum Suç Ortakları

Genel Yayın Yönetmeni

Zeynep Eşin

Yayın Kurulu

İlknur Demir

Figen Şahin

Editör

Didem Dilmen

Çizer

Şaranur Yaşar

Yazarlar

İlknur Demir

Zeynep Eşin

Gönül Malat

Handan Kılıç

Leyal Tankaya

Selva Ezgi Yücel

Ayhan Ün

Aslı Esmâ Karaca

Nuray Narbay

Umut Kaygısız

İÇİNDEKİLER

Öykü

Merve Bahçıvan
Anı Sandığım

Meltem Terzioğlu
Ceviz İçi

Sezen Doğan
Hiçbir Yerde

Film İnceleme

Handan Kılıç
İmkansızın Şarkısı

Dosya Konusu

Zeynep Eşin
Haşlanmış Harikalar Diyarı ve
Dünyanın Sonu

Müjde Alganer

Haruki Murakami'nin Hayatı

Selva Ezgi Yücel
Renksiz Tsukuru Tazaki'nin Hac
Yılları

Didem Dilmen
Karanlıktan Sonra

Şiir

Ahmet Ayberk Aykul
Kimera

Şahin Yaylak
Yanılsama

Ceren Gülüm Şahin
Kalbimle Başkaldırıyorum

Deneme

Umut Kaygısız
İlk Yarı Sonucu: Murakami:
1-Auster: 1

Ayhan Ün

Büyük Reset ve Edebiyat

Nuray Narbay
Doğunun Sanatı Kintsugi ve
Murakami

Havanur Taflan
Galeano'nun Okulu Hep Açık

Müjde Algener

Haruki Murakami

Japonya'nın belki de en popüler yazarı Haruki Murakami 12 Ocak 1949'da Kyoto şehrinde Budist bir dedenin ve öğretmen bir babanın oğlu olarak dünyaya geldi. Aile iki sene sonra bir liman kenti olan Kobe'ye taşındı. Murakami Tokyo'da Waseda Üniversitesi'nde drama eğitimi aldı ve eşiyle burada tanıştı. Gençlik döneminde neredeyse hiçbir Japon yazarın kitabını okumayan ama batı edebiyatını takip eden yazar aslında yazma ve okuma başlangıcını batı tarzıyla yaptı. Daha sonra 1975 yılında eşiyle birlikte Tokyo'da küçük bir caz bar açtı. Bir süre burayı işletti.

Ve 1978'de bir gün maç izlerken aniden gelen bir ilhamla eve dönüp yazmaya başladı. Yazarlık macerası da böylece başlamış oldu. İlk romanı Hear the Wind Sing kendisine Gunzo Edebiyat Ödülü'nü kazandırdı. Eserleri kırkın üzerinde dile çevrildi ve birçok ödül aldı. Sürrealist etkilerin baskın olduğu eserleri hakkında yapılan eleştiriler, aşırı batıcı yazdığına dair olsa da Japon gençliği onu sevdi. Murakami 1980'de Türkiye ve Yunanistan'ı ziyaret ederek seyahat notlarını da kitaplaştırdı. 1986'da Amerika'ya yerleşti ve 1995'e kadar New York'ta yaşadı. 1987'de yazdığı ve utangaç Japon gençlerin aşkını anlattığı "İmkânsızın Şarkısı" on altı dile çevrildi. 1995'de Kobe'de binlerce kişinin hayatını kaybettiği depremde etkilendi ve ülkesine geri döndü.

Aslında sade bir dile sahip olmasına rağmen duyguları vurucu bir üslupla işlemesi ve karakter oluşturmaktaki başarısıyla dikkat çeken yazar Nobel'e aday olarak gösterildi. Kitaplarındaki isimler ve mekânlar yerli olmasa da sanki her olasılık mümkünmüş hissiyatı veren yazar bir röportajında "İmkansızın Şarkısı" hakkında şöyle bir yorum yapmış:

"Aslında gerçekçi bir roman yazma niyetinde değildim ama Norwegian Wood-İmkansızın Şarkısı yüzde yüz saf gerçeklik üstüne kurgulandı. Bunu denemek istedim, kendimi kendime kanıtlamak gibi bir iddiaydı ve bir hevesle yola çıktım. Bir 'best-seller' olabileceği aklıma gelmemişti, sürpriz oldu. Ancak bu kitaptan sonra asla tamamen saf gerçeklik üzerine yazmamaya kararlıydım."

Murakami, Sputnik Sevgilim'i nasıl yazdığı hakkında sorulan bir soruya:

“Beni normal insanların başına gelen normal ya da anormallerin başına gelen anormal olaylardan ziyade normal insanların başına gelen anormal olaylar çekiyor.” diyor. Hikâyelerinin rüyamsı bir dille yazıldığını ve rüyalardan etkilenip etkilenmediğini soran bir gazeteciye ise:

“Bir hikâye yazmak benim için gündüz vakti rüyalarla oynamak gibi, benimki rüyalardan esinlenmekten ziyade bilinçli bir şekilde bilinçaltını manipüle etmek ve hayal ettiğim rüyayı oluşturmaya benziyor...” cevabını veriyor.

Oldukça ses getiren bu kitabında, daha önceki romanlarında da defalarca kullandığı motifler ve imajların tekrar ettiği, karmaşık iç dünyaları olan, kaotik yaşamlar süren delilik sınırındaki kadınlar ve ayıksı, asosyal, mutsuz görünümlü erkek karakter örüntülerine gönderme yapıldığına dair yoruma verdiği cevapsa şu:

“Belki de kadınlardaki deliliği hissediyorum ve ortaya çıkarıyorum ama bunun dışında benim kadın karakterlerim medyumik hatta şamanik özelliklere de sahipler ve bizi rüya âlemlerine çekmekte ustalar.”

Hikâyelerinin itici gücünü kaybetmek, aramak ve bulmak üzerine kuran Murakami yazı yazmayı bir anlamda gündüz rüyası görmeye benzetiyor. Ayıkken bilinçli bir şekilde rüya görmeye hatta bir gün öncesinin rüyasını sürdürmeye benzetiyor roman yazmayı... Bu rüyamsı haletiruhiyenin, bilincinin katmanlarının derinine inmesini, kazınmasını sağladığını ve gündüz rüyası görerek yazmanın aslında bir fantezi olmadığını belirtiyor ve yazmanın caza benzediğini düşünüyor.

“Caz bir yolculuk, ruhsal bir yolculuk aynı yazmak gibi, ” diyor.

“Sahilde Kafka” romanı ile ilgili Kafka'dan etkilenip etkilenmediğine dair kendisine yöneltilen bir soruya ise Kafka'nın favori yazarlarından biri olduğunu ama romanlarının ya da karakterlerinin ondan direkt olarak etkilenmediğini, amacının benzemek değil biricik olmak olduğunu ifade etmiş ünlü yazar. Bu romandaki Odipus mitine yaptığı gönderme ile ilgili soruya ise, bu miti tekrar etmek için yola çıkmadığını ama hikâyelerin dönüp dolaşıp mitlere ait prototiplerde yerini bulduğu cevabını vermiş.

Belki de en deneysel romancı olmaya namzet Murakami gerçekçi tarzı sevmediğini belirtirken, yazmaya başladığında aslında planlama yapmadığını; hikâyenin gelmesini beklediğini söylüyor yine bir röportajında ve şaşırtıcı olay örgülerinde düz ve akıcı bir anlatım kullanıyor.

Farklı bir röportajında bir hikâye yazmaya başladığında sonunu bilmeden ilerlemenin onu mutlu ettiğini söyleyen yazar, ilk taslaklarının genelde çok dağınık olduğunu ve tekrar tekrar yazdığını belirtiyor.

Meraklı gözlere ve ortamlara ilgi duymayan ve yaşamında da yalnızlığı seven Murakami roman yazdığı zamanlar daha düzenli bir yaşam sürüyor, konuşmaktan ziyade gözlem yapmayı ve dinlemeyi seviyor. Aylar boyunca yarattığı karakterlerle yaşadığını ve bu esnada kendi olmaktan çıktığını, bunun kendisine ait bir fantezi olduğunu belirtiyor. Bunu içindeki deliye borçlu olduğunu özellikle belirterek...

Disiplinli ve düzenli yaşamı seven Murakami, Tokyo ve Osio'da yaşamakta, sabahları koşup öğlenleri yazmakta ve akşamları da sevdiği çeviri işiyle uğraşmakta. Raymond Carver, Tim O'Brien ve F.Scott Fitzgerald gibi çok sayıda yazarın eserini Japoncaya kazandırmış.

Yararlanılan Kaynaklar:

<https://www.harukimurakami.com/>

Konuk Masası

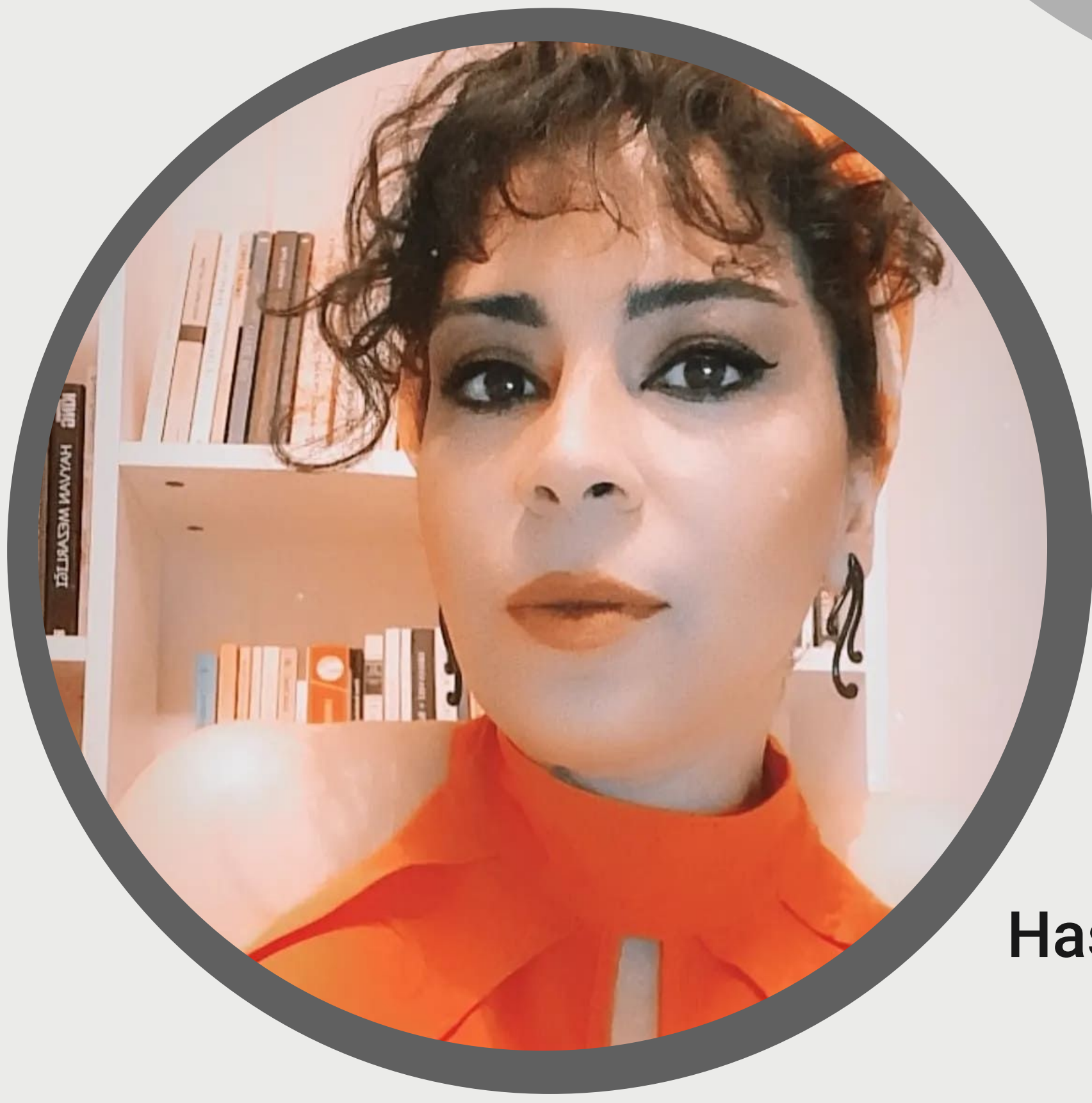
“Murakami Bey, insan sizin gibi sağlıklı bir yaşam sürünce zamanla roman yazamaz hale gelmez mi?”

Arada sırada insanlar bu soruyu sorar bana. Roman yazmak, sağlıksız bir eylem; yazar olan kişi de sağlıklı olmak dediğimiz çemberden uzak bir yerde, mümkün olduğunca sağlıklı denemeyecek bir yaşam sürmek zorundaymış gibi.

Biz roman yazmaya çalıştığımızda, insanlığın temelinde bulunan zehir gibi bir şeyi istemese de çekip çıkarır, görünür kılarız. Yazarlar az çok bu zehre maruz kalır. Bu zehir işin içine girmediği sürece, gerçek anlamda yaratıcılık

eylemi ortaya konulamaz çünkü (tuhaf bir benzetmeyle söyleyeceğim ama balonbalığının zehirli kısmının aynı zamanda en lezzetli kısmı olmasıyla tıpatıp benzeyen bir durum galiba). Ama gerçekten sağlıksız olan şeylerle uğraşmak için insan mümkün olduğunca sağlıklı olmak zorundadır. Bu, benim tezim. Yani sağlıksız bir ruh bile, yine sağlıklı bir vücuda gereksinim duyar. İşte bu yüzden, böyle biri sanatçı olamaz, dense bile ben koşmaya devam ediyorum.

Zeynep Eşin

Haşlanmış Harikalar Diyarı ve Dünyanın Sonu

Dünyanın sonu insanın yüreğinin içinde gelir

Okuyucunun hayal gücünü zorlayan gerçeküstü romanlarıyla tanınan Haruki Murakami, 1949'da Kyoto'da doğdu. XXI. Yüzyıl edebiyatına damgasını vuran, kült yazar Murakami'nin kitapları tüm dünyada ellinin üzerinde dile çevrildi ve pek çok ödül aldı. Vaseda Üniversitesi'nde klasik drama eğitimi alan yazar Haruki Murakami'nin Yaban Koyununun İzinde, Zemberekkuşu'nun Güncesi, İmkânsızın Şarkısı, Sınırın Güneyinde-Güneşin Batısında, Sahilde Kafka, Haşlanmış Harikalar Diyarı ve Dünyanın Sonu, 1Q84, Renksiz Tsukuru Tazaki'nin Hac Yılları, Koşmasaydım Yazamazdım, Uyku, Kadınsız Erkekler, Sputnik Sevgilim, Tuhaf Kütüphane, Karanlıktan Sonra, Fırın Saldırısı ve Rüzgârın Şarkısını Dinle isimli kitapları Doğan Kitap tarafından yayımlandı.

Haşlanmış Harikalar Diyarı ve Dünyanın Sonu, Haruki Murakami'nin bilimkurguyu masalsı bir dünyanın içinde var eden, Kafkaesk bir psikolojik gerilime göz kırpan romanı. Gölgesini kaybeden, kafataslarından eski rüyaları okuyan bir adam ve dünyanın sonu gelmeden önce yaşayacak sadece birkaç saati kalmış bir kahraman.

"İnsan bir şeyleri başarmak istediğinde çok doğal olarak üç noktayı kavramalıdır. Ben bu ana kadar, ne kadar işi tamamlayabildim? Şu an hangi konumdayım? Bundan sonra ne yapmalıyım? İşte bunlar, temel sorulardır. Bu üç nokta elinden alınır, geriye korku, kendine güvensizlik ve bezginlik hissinden başka bir şey kalmaz."

Bir yanıyla mitik, şiirsel ve dolayısıyla düşsel olsa da aslında öykü bir tür distopya, bir tür karanlık roman tadında. Daha en başında, adından da anlaşılacağı gibi iki dünya, iki öykü arasında gidip gelen bir roman. Haşlanmış Harikalar Diyarı, seksenli yılların başında modernizmin iyiden iyiye sirayet ettiği Japonya'da geçiyor. Kahramanımız, "Sistem" ve ona karşı çalışan "Şifreciler" olarak ikiye ayrılmış bir dünyada, "Sistem" in yetiştirdiği bir "Hesapçı."

"Her insanın bir konuda birinci sınıf olabilme yeteneği vardır. Sorun yalnızca bunun yeterince açığa çıkarılamaması. Açığa çıkarmayı bilmeyen insanlar birbirinin üzerine yüklenip, o yetenekleri iyice ezdiği için, çoğu insan birinci sınıf olamıyor. Sonra karşılıklı ufalanıp yok oluyorlar."

Hesapçı ona iletilen verileri hesaplayıp, beyninde "karma işlemi" ne tabi tutan değerli bir eleman, hatta kendi bilmesede, bir tür denek. Beyninin sol ve sağ yarımkürelerini birbirinden bağımsız kullanma yeteneğini kazandıktan sonra, bu yeteneği verileri şifrelemekte kullanabilir hale getirilmiş. O, çok az insanın yapabildiği bu işi, emekliliğinde para sıkıntısı çekmeden Yunanca öğrenebilmek ve çello çalabilmek için yapıyor. Yalnız bir adam, evlenip ayrılmış, hayatına çeşitli kadınlar girse de düzenli bir ilişkisi yok. Modası geçmiş caz ve rock müzikleri dinliyor, eski batı klasiklerini okuyup Hollywood filmlerini izliyor. Bir de elinden eksik etmediği viskisi var tabi. Dolayısıyla dedektif romanlarından fırlamış gibi.

"Yarın henüz dokunulmamış bir biçimde duruyordu. Aceleyle üstümdekileri çıkarıp pijamalarımı giyerek yatağa daldım, battaniyeyi çeneme kadar çekerek başucu lambasını kapattım. 12 saat deliksiz bir uyku çekmek niyetindeydim. Hiç kimse tarafından rahatsız edilmeden dolu dolu on iki saat uyuyacaktım. Kuşlar ötüşse, insanlar telaşla trenlere doluşup işlerine gitse, dünyanın bir yerlerinde volkan patlasa, zırhlı İsrail birlikleri Ortadoğu'da bir köyü yerle bir etse bile uyumaya devam edecektim."

Bir gün sistem için çalıştığını söyleyen, gizemli, deli-dahi kıvamındaki bir bilim adamının iş için hayatına girmesi ve anlamını çözemediği bir karma işlemi ona yaptırması sonucu, kahramanımızın hayatı kökünden değişmeye, hikâyemiz de polisiye-macera türüne dönüşmeye başlıyor beklediğimiz üzere. Bilim adamının ona hediye ettiği kafatası, başına bela oluyor elbette. Şifrecilerle, Sistemcilerin kapıştığı, yer altı dehlizlerinde karanlık karası denilen yaratıkların cirit attığı ve kahramanımız olayı çözemezse dünyanın sonunun geleceği korkusunun hâkim olduğu bir hikâyenin içinde buluyoruz kendimizi.

Yıkım nasıl başladıysa o şekilde aniden sona eriyor. Ne "fakat", ne "eğer", ne "ancak" ne de "yine de" vardı. Yıkım bir anda tamamen sona ermiş, ortalığı derin bir sessizlik kaplamıştı.

"Yorgunluğun yüreğinin içerisine girmesine izin verme."

Diğer taraftan, "Dünyanın Sonu" denilen ikinci bölüm, yüksek duvarlarının ardında insanların yaşadığı, bir girenin bir daha çıkamadığı, yaşlanmanın, ölümün ve acının olmadığı bir dünyada geçiyor, burada aynı zamanda altın sarısı tüyleri olan tek boynuzlar da var. Onların görevi, ölen yürekleri içlerine çekmek. Bu dünya çok fantastik, buradaki kahramanımızın görevi eski rüyaları okumak, eski rüyalarsa tek boynuzların içlerine çektikleri yüreklerden oluşuyor. Şehirdeki tuhaflıkların ardı arkası kesilmiyor.

Kapı bekçisinin aksi halleri, surlardan yayılan garip elektrik, ormanda yaşayan ve kimselere görünmeyen insanların gizemi ve tek boynuzların arka arkaya ölümleri. Kahramanımızın gölgesi ısrarcı, şehirden kaçıp yeniden birleşecekleri günü bekliyor. Ancak kahramanımız ne istediğinden hiç emin değil... Zira gölgesinin ısrarla vurguladığı şey, açıkçası onu cezbediyor: Bu şehirde her şey tıkır tıkır işliyor ama doğal olmayan bir işleyiş bu.

Roman ikili bir anlatıya sahip. Biri bizimkine benzer bir bilimkurgu dünyasında, diğeri ise kimsenin çıkmasına izin verilmeyen büyük duvarla çevrili bir fantezi diyarında geçiyor. Bu iki paralel anlatı, romanın sonlarına doğru, yazarın hayal gücü karşısında okuyucuyu nefessiz bırakacak şekilde kurgulanmış. Hikâyenin belirli noktalarında olay örgüsü oldukça karmaşık bir hâl olsa da Murakami okuyucuya asla kaybolduğu hissini vermiyor.

Haşlanmış Harikalar Diyarı ve Dünyanın Sonu, hem garip hem de düşmanca görünen, ancak yine de kurtarılmaya değer bir dünyada insan bilincinin ve insan bağlantısı sevgi arzusunu keşfetmemizi sağlayan bir kurgusal metin.

Tüm roman boyunca aslında kahramanımızın bu gizemli şehre dair vereceği kararı bekliyor, bu kararı merak ediyoruz. İşlerin tam içinden çıkılmaz bir hale geldiği noktada ise Murakami'nin okura sunduğu ise büyüleyici, şiirsel bir son...

...son olarak yüreğimi de kaybetmek üzereydim.

Nuray Narbay

Doğunun Sanatı Kintsugi
ve Murakami

Batıda boy vermiş sanat anlayışı bize hep sanatın ideal güzelliği, bir nevi kusursuzluğu aradığını göstermiştir. Bu arayışla yıllar içerisinde eserler, izlenimlerle (Empresyonizm), dışavurumlarla (Ekspresyonizm), belirsizliklerle (Soyut-Abstrakt), bölünmelerle (Kübizm) ve diğer deneyimlerde de hep yeni ve yeniden başlanan, eskiyi, kırılanı kenara koyan bir gözle hayata geçmiştir.

Batı felsefesi ve sanatını birbirinden ayırmadan düşünürsek, batıda her yeni başlayan felsefi sorgulamanın, sanat arayışının çoğunlukla bir önceki düşünceyi parçalayan, geride bırakan, sürekli yenilenmek isteyen kendine has tavrı ile var olduğunu görürüz.

Bunu bir eleştiri değil, bir gerçeklik olarak kabul ettiğimizde, her toplumun, her coğrafyanın mizacı gereği şekillendiğini de anlayabiliyoruz. Sanatın ve hayatın çok daha hızlı aktığı batıda, rekabet ve ilerleme ihtiyacının türlü çeşit inanç ve kanun gereği yıkma yaratma denklemi ile boy verdiğini görüyoruz. Batıda özellikle sanat sakinleştiren, huzur veren, kabulü öğreten bir tabiattan çok, başkaldıran, isyan eden, gerekirse yok eden bir eylemin çocuğu olarak karşımıza çıkar.

Dünya denen yuvarlağın diğer tarafında, güneşin ilk ışıklarını karşılayan uzak coğrafyalarda ise sanat, tıpkı batıda olduğu gibi yine büyük bir titizlikle, güzellik ve kusursuzluk peşine elbette düşmüştür. Fakat geride yerleşmiş kadim felsefeleri gereği, bir öncekini geride bırakan değil, üst üste dizin edilen, eskiyi değer olarak gören bir anlayışla şekil alır.

Japon kültüründe sadece insanın değil, eşyanın da anısal değere sahip olduğuna olan derin inanç, felsefi sorgulamalarında yaşanmışlığın parçası olan nesneyi insan ruhuna ve hafızasına ait olarak görürdü. Dolayısıyla deneyim bir nesneye bir insana katacağı değerden daha azını vermezdi.

Kültürün en derin, topluma nüfuz etmiş felsefelerinden olan Wabi-Sabi'nin "kusurların içindeki güzelliği görebilmek ve onu olduğu gibi kabul edebilmek" diye açıklanan ana aksı tam da bu noktada Kintsugi sanatıyla soyut bir kavram olmaktan çıkıp maddede vücut bulmuştur.

Çıkış hikâyesine bakacak olursak rivayete göre 15. yüzyılda Kyoto doğumlu Japon komutan Ashikaga Yoshimasa'nın çay seremonilerinde kullanılan çok sevdiği, değerli porselen kabı kırılır. Bunu kaybetmek istemediği için, porselen tamir edilmek üzere Çin'e gönderilir. Geri geldiğinde sadece değersiz metallerle kırılan parçalarından tutturulmuştur. Memnun olmayan asker kendisi için anısal kıymeti olan bu porselenin altınla tamir edilmesini söyler ve böylece ustaların ellerinde felsefenin en yalın haliyle Kintsugi Sanatı doğar.

Kintsugi aynı zamanda kırılanın yerine yenisinin konmasına karşı olarak, azın çok ve yeterli olduğunu anlatan, materyalizmden uzaklaşmanın nazik bir işaretidir. Buradaki en önemli nokta özellikle bu uygulamanın maddi değeri yüksek olan kırılmış eşyalara uygulanan bir sanat olmadığını anlamaktır. Çünkü burada katılan değer bizzat Kintsugi sanatının ve felsefesinin kendisindedir. Nesnelere taşıdığı bu yeni halin de hatıraya dâhil oluşu ve geleceğe böyle taşınmasının, kabulün ve değerlerin en büyük hatırlatıcısı olduğu aşikârdır.

Etimolojisine baktığımızda Kin altın, Tsugi birleştirmek anlamına gelmektedir. Toz altın ve reçine ile uygulanan bu yöntem en çok kırılan seramik ve porselen eşyalarda tatbik edilir. Zamanla gümüş, platin gibi diğer değerli metaller kuvvetli yapıştırıcılarla beraber kullanılıp bu teknik günümüze değin incelikle uygulanagelen bir sanat halini alır. Wabi-Sabi felsefesiyle birleşen Kintsugi sanatı kusurları yok etmek değil, aksine yaşanmışlığın kattığı o kırılmanın altı çizilerek, belirginleştirilirken eksikler altınla yüceltilir. Çünkü yaşamın içine her şey dâhildir. Bu deneyimle tek tek ayrılmış parçalar hepsine duyulan saygı ve kabulle ancak bir bütün olabilir. Bir yandan insana ve yaşamın anlamına ucu degen sanatın diğer taraftan nesnelere dünyasını eşitlediği bakışı hiç bir maddeyi diğerinden daha değerli ya da değersiz olarak görmez, sadece insanla bağı ve anısıdır onu değerli kılan.

Bu sanat mana derinliğinin maddede nefes alan tarihteki en zengin ifadesi olmuştur.

Yerel kültürün ve felsefenin sadece görsel sanatı değil, yazın sanatını da şekillendirdiğini biliyoruz. Yazdığı ilk iki kitap haricinde onlarca kitabını ana dili olan Japonca ile yazan Kyoto doğumlu Haruki Murakami ancak kendi dili ile romanlarında anlatmak istediği derinliği yakalayabildiğini söylemiştir.

Murakami'ye sadece uluslararası bir yazar gözüyle değil, ait olduğu kültür ve dilden ayırıştırmadan baktığımızda karakterlerinin yalnızlığı, konularının parçadan bütüne gidişı, gerçeküstü kırılma noktalarında aslında okura bunu nazikçe kabul ettirmesi, romanlarının çoğu sahnesi gündelik hayatın alelade anlarında geçiyorken o anlarda altı çizilen pırıltılı bir izi takip ettirmesi, karakterlerinin bir diğer kitabında ortaya çıkışı ve yaşamına devam edişı, farklı ilişkilerin rüzgarıyla sürüklediği, okuru fantastik dünya ve gerçek dünya arasındaki o ince tül perdenin ardından bu kadar sade bir dille ama ardında derin bir felsefeyle davet edişı size de Kintsugi sanatını hatırlatmıyor mu?

Dili, felsefesi, kültürüyle yoğrulmuş Murakami'nin zihni içinde gezinirken parçalara ayrılmış bu dünyayı, öteki dünyaları, insanın tüm yalın hallerini, boşlukları, kayıpları ve buluşları en kıymetli maden olan edebiyatla geleceğe aktarmak için birleştirdiğini sezeriz.

Kimi ruh bu kusurlu yapı içindeki güzelliğe hayran olur, kimi ise kırıkları görür.

Çünkü günün sonunda herkes nasıl baktığı ile görür.

Tiyatrolarda...

Küvetteki Kadınlar

Kadın, boğazı kesilmiş olarak bulundu...

Bavulda bulundu...

Merdivenlerin dibinde bulundu...

Ağızına paçavra bağlanmış halde bulundu...

Bulundu... bulundu... bulundu...

Üç kadının, aynı adam tarafından kandırılıp, dolandırılıp, yalnızlaştırılıp, sahte sözlerle sevilip ardından bulunmalarının, bavulda mı, çöpte mi, küvette mi bittiğinin hikayesi. Üç kadının tek hikayesi, bir avazda üç kadın... Şimdi sorun kendinize; üç değil, beş olsa, beş değil on binler olsa duyar mıydınız seslerinizi?

Handan Kılıç İmkansızın Şarkısı (2010)

Romantik drama kategorisindeki İmkânsızın Şarkısı, Haruki Murakami'nin aynı isimli romanından uyarlanan; Tran Anh Hung'ın yönettiği bir filmidir. 2010 yılında çekilmiş ve aynı yıl Japonya'da gösterime girmiştir.

Romanın adına ilham kaynağı olan "Norwegianwood" bir Beatles şarkısıdır ve eserin melankolisi filme de yansır. 1987'de yayımlanmış romanın temaları aşk, ölüm, kalp kırıklığı ve cinselliktir. Bir yolculuk sırasında Beatles'ın parçasını duyan kahramanımız otuz yedi yaşındadır ve bu parça onu üniversite yıllarına götürecektir. Olaylar 1960'larda Tokyo'da geçer.

En yakın arkadaşının intihar edişinden sonra onun kız arkadaşıyla yakınlaşan ve onunla ilk aşkını yaşayan kahramanımız Naoko'ya derinden bağlanır. Araya giren zorunlu ayrılık esnasında yeni bir kızla tanışır. Watanabe'nin yakın arkadaşını kaybetmenin acısı ve âşık olduğu kadının hastalanmasıyla yaşamının her alanında ölümün etkisini hissetmektedir. İşte tam bu dönemde hayat dolu bir genç kız olan Midori ile karşılaşınca kafası karışır. Ona ölümü hatırlatan Naoko ve yaşamı hatırlatan Midori arasında bir karar vermek zorunda kalan Watanabe'nin durumu iki kadın arasında seçim yapamayan, ikisini de idare eden erkeklerin yaşadığı çelişkilerle dolu ruh halini anlatır. Biriyle kalben bağlıdır diğeri ile sınırsız ve yeni zevklerin peşindedir. Bu üçlü aşk ilişkisini anlatan kitap ile Japon Edebiyatının aykırı ismi olan Murakami ilk defa dünya çapında bir üne kavuşur. Murakami, sevilen bir yazar. Romanları epey kalın ama genelde dünyada çok satanlar arasında yer alıyor. Bu konuda neler söylenmiş diye baktığımda filmin kitaptaki duygu yoğunluğunu yansıtmadığına dair eleştiriler yapılmış. Zaten bir romanı senaryolaştırdığınızda değişen çok şey olur. Sonuçta iki farklı eser türü vardır ve kullandıkları enstrümanalar farklıdır. Yine de çoğu zaman kitapların filmlerden daha iyi olduğu herkesçe kabul edilir.

Ben bu filmi uzunluğu, yavaşlığı, diyaloglarının yetersizliği, oyuncuların donukluğu gibi birçok sebeple sevemedim. Normalde kitap uyarlaması filmlerden iyi cümleler kalır akıllarda ama bu filmde bana hiçbir şey kalmadı. İki saat on beş dakikalık bu kayıptan hatırladığım, ölümün tek gerçek olduğu bu hayatta amaçsızca yaşanan bir gençliğin mutsuzluğu. Yirminci yaş gününde kahramanın âşık olduğu kız şunu söylüyor mesela:

“Yirmi yaşından sonra doğum günleri anlamsız gelir. Sanki arkandan ittiriyorlar. İnsan on sekizle on dokuz arasında kalmalı böyle olsa daha kolay olurdu.”

Bir de not aldığım başka bir cümle:

“Niye hayatını onunla geçiriyorsun? Daha iyileri ile karşılaşabilirsin.”

“Birden oluverir. Ve yapacağın hiçbir şey yoktur.”

Belki bu diyalog kötü adamlara âşık olup hayatlarını ziyan eden kadınların mottosu olabilir. Çünkü sadece aşk ve ölümdür birdenbire olan. Aşk ki, uğruna her şeyi feda edebilecek kadar gözü karartandır. Heyhat ki, aşkından eridiğin adam için bunun değeri yoktur. O başka yerde başka kadınlarla da hayatına devam eder. Evde de ona âşık kadının elinin altında olmasını ister.

Sorumsuzca ve cinsel açıdan sınırsızca yaşanan 1960'lı yıllardaki Japon gençliğinin sıkı gelenekçiliği yok sayan dönemine ait hatıraları arasında dolaşmak isterseniz ve Murakami seviyorsanız ilginizi çekebilecek bu konunun filmi yerine kitabını seçmek daha verimli olacaktır.

Selva Ezgi Yücel
RENKSİZ TSUKURU TAZAKİ'NİN
HAC YILLARI/HARUKİ MURAKAMI

YANILGILAR KİTABI

Beş kişilik “renkli” arkadaş grubunun renksiz üyesi TsukuruTazaki, yirmi yaşındayken arkadaşları tarafından neden belirtilmeden gruptan ihraç edilir. Tokyo’da mühendislik okurken memleketi Nagoya’daki arkadaşları tarafından herhangi bir açıklama yapılmadan –Biz artık seni görmek, seninle konuşmak istemiyoruz.- terk edilen Tsukuru ise bundan sonraki yaklaşık altı ayının her gününü ölümü düşünerek geçirir. Bu süreçte gösterdiği tek yaşam belirtisi okuluna gidip gelmek, kişisel temizlik rutinine bağlı kalmak ve ölmeyecek kadar yemek yemektir. Ölümü bu kadar düşünen birinin diş fırçalamaktan, okula devam etmekten ve temiz giyinmekten kaçınmaması okura garip gelse de, yazar burada Japon kültürünün; disipline ve öz saygıya verdiği öneme atıfta bulunuyor.

Tsukuru o günleri uyurgezer gibi, hatta ölmüş olduğunun henüz farkına varamamış bir ölü gibi yaşadı. Güneş yükseldiğinde uyanıyor, dişlerini fırçalıyor, eline geçen ilk giysiyi üzerine geçiriyor, trene binip üniversiteye gidiyor, sınıfta not tutuyordu. Fırtınaya yakalanmış bir kişinin sokak lambası direğine sımsıkı sarılması gibi, gündelik rutine sarılmıştı. İş düşmedikçe kimseyle konuşmuyor, tek başına yaşadığı apartman dairesine dönünce yere oturup duvara yaslanarak ölümü, bazen de hayatta eksik olan şeyleri düşünmeye dalıyordu. Sanki önünde ağzını kocaman açmış derin kuyunun karanlığı, yerkürenin merkezine kadar uzanıyordu. Orada görebildiği, kesif bir bulut halinde girdap oluşturan bir hiçlik, duyabildiğiye kulak zarına basınç yapan derin bir sessizlikti.

Bu karanlık günleri öyle böyle savuşturduktan sonra da münzevi denebilecek bir hayat sürdürüyor Tsukuru. Okulunu bitiriyor, hep hayal ettiği gibi tren istasyonları inşa eden bir firmada işe giriyor, arada sırada Nagoya’ya ailesini ziyarete gidiyor. Hayatına ismi meçhul kadınlar giriyor, bir de Haida adında, fizik okuyan bir arkadaş. Kitapta Haida’nın anlatıldığı bölümde ismi yerine, “Tsukuru’nun kendinden yaşça küçük arkadaşı” şeklinde bahsedilmesi okuru yoruyor, çünkü Haida’nın yaşının dostluklarının kurulması ya da bitmesi ile ilgili bir işlevi yok.

Haida ile mesafeli ama samimi bir dostluk kuruyorlar zamanla. Küçük plakçalarını ve yemek malzemelerini getirip Tsukuru'ya hafif ve lezzetli yemekler hazırlıyor, aynı zamanda müzik, felsefe, edebiyat konularında oldukça doyurucu konuşmalar yapıyorlar. Haida'nın memleketine gidip dönmesi gereken sürede dönmemesi, Tsukuru'ya geçmişte yaşadığı terk edilme hissini yeniden yaşıyor. Üstelik bunun Haida'nınbaşrolde olduğu erotik bir rüya görmesinden sonra yaşanması da Tsukuru'nun bağ kurma içgüdüsünü iyice kırdığı gibi, suçluluk duygusunu da artırıyor.

Kitaba ismini veren "renksizlik" konusuna kısaca değinmek gerekirse; Tsukuru'nun Nagoya'daki arkadaş grubu, bir sosyal sorumluluk projesi için bir araya gelen üç erkek, iki kızdan oluşuyor. Tsukuru hariç herkesin isminde bir renk adı geçiyor. Bu yüzden ilk isimlerini kullanmak yerine, kendi aralarında birbirlerine Kızıl, Mavi, Ak ve Kara diye hitap ediyorlar.

Tsukuru otuz altı yaşına geldiğinde, hayatına giren ve daha önce onu hiç tanımadığı duygularla tanıştıran kadın vesilesi ile eski arkadaş grubu ile yüzleşmeye gidiyor. Turizm işiyle uğraşan Sara Kimoto, kısa tanışıklıklarına rağmen Tsukuru'nun içinde kendisinin dahi bilmediği yaralara dokunuyor. Sara'ya kadar derinliği olan bir ilişki yaşamamış olan kahramanımız hem Sara'yı kazanmak hem de gardını düşürmemek için dengesini korumaya çalışıyor. Aslında Sara'nın karakteri ile ilgili çok fazla ipucu bulunmuyor, sadece Tsukuru'nun hayatı ve geçmişiyle yakından ilgilendiği ve geçmişiyle yüzleşmesi için yol gösterici bir rol üstlendiği sonucu çıkarılabilir.

Kitap yüzeysel olarak okunursa, Tsukuru'nun tatsız, gerçekten renksiz, ruhsuz bir adam olduğu düşünülebilir ama farklı bir bakış açısıyla derin okuma yapıldığında, Tsukuru'nun oldukça duygusal ve bağ kurmaya yatkın biri olmasına rağmen biraz kibrinden, biraz da özgüvensizliğinden kaynaklı, kimseden sevgi ve merhamet istemeyen biri olduğu anlaşılır. Onun bu ruh hali oyuna katılmak için can atan fakat çağrılmadıkça da ilk adımı atacak cesareti kendinde bulamayan bir oyun çocuğuna benzetilebilir. Annesi ve ablalarından az, babasından ise cenazesi hariç çok az bahsedilmesi bu düşünceyi pekiştiriyor, aile ilişkileri mesafeli olunca kendini samimiyetle açabildiği arkadaş grubundan ihraç edilmek Tsukuru'da bağlanmaya, ait olmaya dair duyguları hadım etmiş olabilir. Hayatına Sara'nın girmesi ise adı ne olursa olsun bir bağlılığa aslında ne kadar muhtaç olduğunu gösteriyor. Eski arkadaş grubu ile görüşmeye karar vermesi, onca yıl sonra kendisini terk etmeye karar vermelerinin nedenini öğrenmeye çalışması da Tsukuru'nun geçmişiyle ve kendisiyle barışma yolculuğunu temsil ediyor.

Murakami yazarlığının yanı sıra bir dönem caz kulübü işletmeciliği yapmasının da etkisiyle, bir caz ve klasik müzik tutkunu olarak kitaplarında zaman zaman bazı eserlere referans veriyor, bu kitapta da romanın gidişatına paralel olarak Liszt'in Le Mal DuPays (Hac Yılları) adlı müzik parçasına birçok yerde atıfta bulunuyor. Bu parçayı eski arkadaş grubundan piyano eğitimi alan Ak'a da çaldırarak esere karşı okurda merak uyandırıyor.

Yazarın, Japon kültürüyle ilgili biraz cimri davranması evrensel bir yazar olması ve bütün dünya okurlarına hitap etmek adına böyle bir yol izleme çabasıyla açıklanabilir. Yine de okur satır aralarında da olsa sadece oraya özgü bir tat arıyor. Bunun dışında mesleği istasyon inşa etmek olan Tsukuru'nun sık sık tren istasyonlarını ziyaret etmesi, bazılarında oturup düşüncelere dalması ve istasyonların ayrıntılı tasvirleri romanın gerçekliğini pekiştiriyor. İstasyon ziyaretlerinin kitapta oldukça yer bulması, Tsukuru'nun insanlar bir yerlere gidip dönebilsinler diye idealist bir biçimde bu mesleğe yönelmesine fakat kendisinin yolculuklar ve yollar konusunda cesaretsiz oluşuna işaret ediyor.

İnsanlar her yönden akın akın geliyor, kendiliğinden oluşan kuyruklara dahil olup, düzgün bir sırayla vagonlara binerek bir yerlere götürülüyorlardı. Dünyada bu kadar çok insan olması Tsukuru'yu hayrete düşürüyordu. Ayrıca dünyada bu kadar çok sayıda yeşil renkli demiryolu vagonunun var olması da aynı şekilde şaşırtıcıydı. Bu tam anlamıyla bir mucize diye düşünüyordu. Bu kadar çok sayıda insan bu kadar çok sayıda vagonla, sanki çok basit bir şeymiş gibi sistemli bir şekilde taşınıyor. Nasıl oluyor da bu kadar çok insanın gidecek bir yeri, dönecek bir yeri var?

Ayrıca Murakami'nin diğer eserlerinde olduğu gibi karakterlerini olanca gerçekçiliği ile yansıtması, kimsenin toplumun idealize edilmiş değer yargılarına ve kalıplarına tamı tamına uymaması da bu gerçekçiliğe uyuyor. Sonuç olarak, edebiyatın felsefe ve psikoloji ile iç içe geçtiği noktada okur, iyilik timsali prens ve prensesler ya da kötülüğün yeryüzündeki elçisi kıvamındaki karakterler yerine zaafı ve günahlarıyla kendisini bulacağı kahramanları okumak istiyor.

İsmindeki renksizliğe ve biraz kasvetli ve puslu bir hikâyeye olmasına rağmen, romanın iniş ve çıkışları tam ayarında, insanda merak uyandırırken dingin bir su gibi akıyor. İnsanın iç dünyasına, başlarken de biterken de yalnız oluşumuza içtenlikle ışık tutuyor.

Yararlanılan Kaynaklar

Haruki Murakami-Renksiz TsukuruTazaki'nin Hac Yılları/Doğan Yayıncılık-11. Baskı

Wikipedia-(John Freeman, Bir Yazar Nasıl Okunur? Hep Kitap S.29)

Louis Wain'in Renkli Dünyası

Louis Wain'in Renkli Dünyası, 1860- 1939 yılları arasında yaşayan ve çizdiği büyük gözlü kediler ile tanınan İngiliz ressam Louis Wain'in hayatını konu alıyor. Filmde, Wain'in okul hayatı, kariyeri, evlilik yaşantısı gibi hayatının birçok evresi gözler önüne seriliyor. 10 yaşına kadar ailesi tarafından okula gönderilmeyen ve sıktıntılı bir okul yaşamı geçiren Wain, West London School of Art'a girmesi ile hayatı değişir. Sanatı hayatının odağı haline getiren Wain, 23 yaşına geldiğinde kendisinden 10 yaş büyük olan Emily ile evlenir. Ancak çiftin mutlulukları uzun sürmez, evliliklerinin 3. yılında Emily meme kanserinden yaşamını yitirir. Eşini kaybetmesinin ardından kendisini çizimlerine veren Wain, takıntı haline getirdiği kedileri eserlerine yansıtmaya başlar.

Ne izlemeli

By Name
Surname

Didem Dilmen Karanlıktan Sonra

Bir odadayız. Bir kadın ve genç bir kız uyuyor. Bir televizyon, ekranın ardında neresi olduğu belli olmayan başka bir oda ve yüzü olmayan bir adam var. Etrafı geziyoruz. Eri'nin uykusuna şahit oluyor ve yüzü olmayan adamın içinde bulunduğu odayı görüyoruz. Bu bir roman değil, bir tanıklık. Kısa cümleler, süssüz betimlemeler ve zekice bir anlatım dili. Her cümlenin kısalığı, onu daha çarpıcı yapıyor.

“Bakışlarımız, hayali kamera olarak, odada bulunan bütün şeyleri birer birer yakalıyor ve acele etmeden çekiyor onları. Biz, göze görünmeyen, adsız, davetsiz misafirleriz. Bakıyoruz. Dinliyoruz. Kokluyoruz. Ancak fiziksel olarak o odada olmadığımız için geride izimiz kalmıyor. Deyim yerindeyse geleneksel zaman gezginleriyle aynı kurallara uyuyoruz. Gözlem yapıyoruz ama karışmıyoruz.”

Murakami'nin *Karanlıktan Sonra* adlı romanı, “nokta”ları ile zihne kazılıyor. Sadece Eri'nin odasını ve uyumasını yazsa, ara vermeden soluksuz bir defada okuyup bitirebilirsiniz. Çarpıcılık, noktanın kullanılma biçimi ve etkisi şahane. Her noktada nefesinizi tutuyorsunuz ve bu da daha sık soluk almanız anlamına geliyor. Bunu istemsizce yapıyor okuyucu. Farkında olmadan. Hikâyenin kendisi etkili ve merak uyandırıcı. Etkiyi yaratan şey yazarın yazma biçimi. Bunu bir kez daha anlıyorsunuz.

Murakami'yi taklit edip nokta kullanmaya çalışmak zor. Hele ki virgülleri bu kadar çok seven bir yazar için.

Karanlıktan Sonra'nın her kahramanının kendi hikâyesi var ve bu hikâyelerin hepsi birbirine bağlı. Ancak her hikâyenin kendi anlatıcı biçimi de söz konusu ve hepsinin ortak noktası “tanıklık”. Okuyucuyu hikâyeden hikâyeye geçirirken kullandığı “biz” ifadesi bunun ispatı.

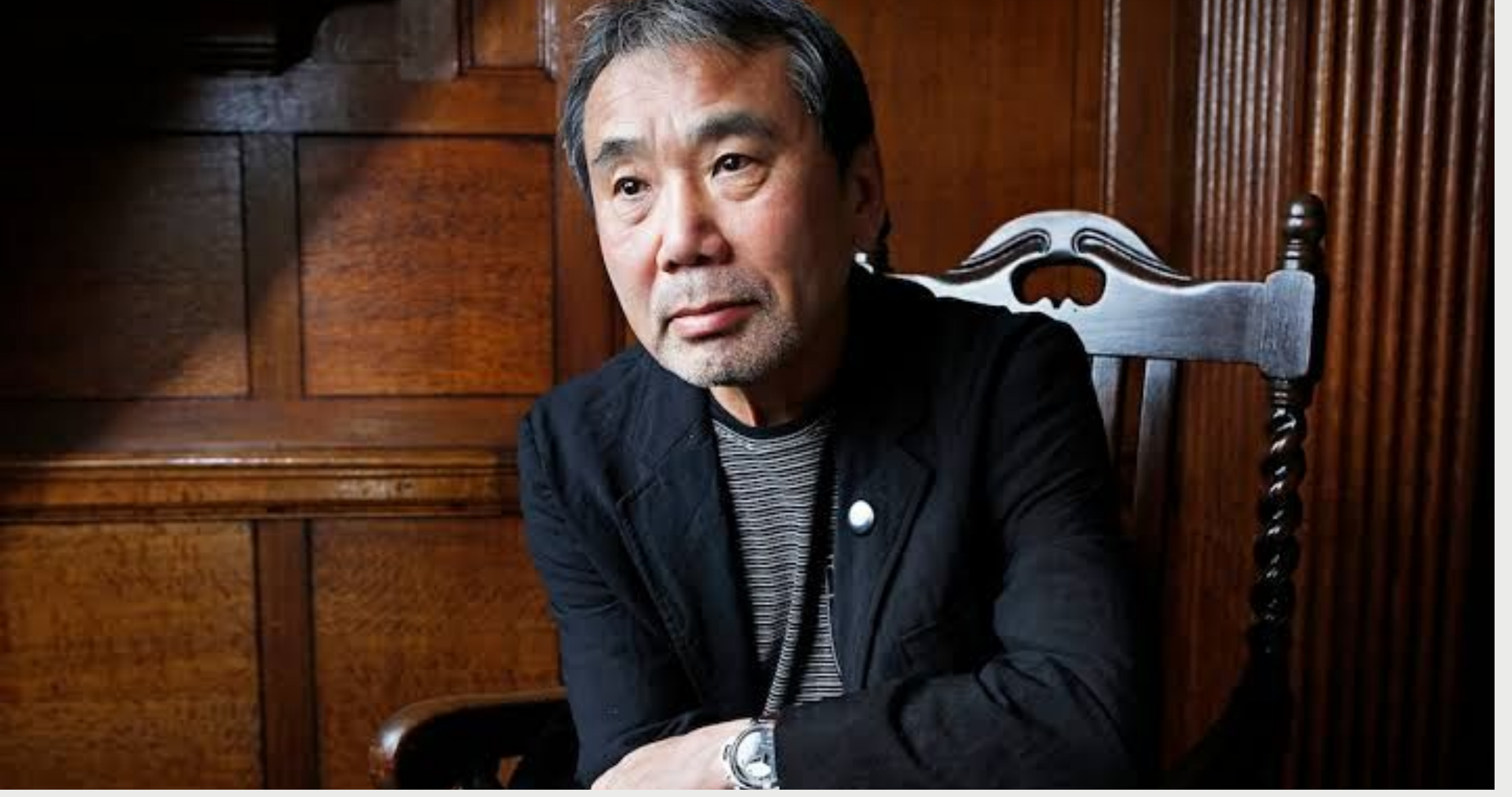
“Öncekini bilmek, farklı bir sonrası yaratmanıza olanak tanır. Kim olduğunu ve nereden geldiğini bilmeyen bir insanı hangi değişim süreci ilerletebilir?” der Eduardo Galeano. Geçmişin bilgisi bir güç kaynağıdır. Galeano, bu yüzden insanlığın tüm belleğini oluşturan hikâyeleri toplar. Bir arkeolog gibi geçmişi kayıt altına alır. 1999 Lannan Kültürel Özgürlük Ödülü'nü kabul ederken de, "...tarihi anlatmanın bir yolunu bulmaya çalıştım." der.

Gelişen teknolojinin mekân farklılıklarını elimizden aldığı siyasetin kocaman küresel köye dönüştürdüğü bir kutudur dünya. İçinde birbirinin benzeri olan ve aynı şeyleri tüketen tek tip insanların olduğu... Bunun yaratıcıları da çocukluğumuzun sirklerindeki o sihirli aynalarından yararlanırlar. (Yansıyan komik görüntülerimizle eğlendiğimiz o aynalardan...) Tüketim kültürünün değerlerini yansıttıkları bu aynaların (ekranların) önüne oturttukları bizlerse, bize sunulan bu düzenin parçası olma gönüllülüğü ile direnç göstermeyiz nedense. Sessiz ama mutlu (inandırılmış) köleler...

Devlet, tüm bunlar olurken Galeano'ya göre; ucuz iş gücünün disipliniyle, güdük ücretlere mahkûm ve iş bulamayan tehlikeli emekçi yığınlarını baskı altına almakla uğraşmaktadır. Yoksul insanlarla, bölgeleri yönetmekten de vazgeçmiştir artık. Tanrının insafına kalan bu insanlar ise yoksulluklarına neden olan beceriksizliklerinin ve oyunu kuralına göre oynamamalarının (bunu kadere bağladıkları için hoşnutsuzluk duymazlar) cezasını çekmektedirler. 'Böyleydiler ve böyle olacaklar' söylemleriyle kaderlerine razı ve tepkisiz... Başkalarının hayatlarına seyirci olarak göstergelerin sunduğu sanal dünyanın büyüüne kapılıp hayallerle yaşamalarına izin verilen bir topluluk... Zeki Müren bizi görece mi film repliğini soranlar, şimdilerde ona benzemenin hayalini kurarlar. Kendi ihtiyaçlarını yaratan ve bağımlılara dönüştüğümüz küresel köyün vatandaşları olarak derin bir bilinmeze sürükleniyoruz anlayacağınız. Ama farkında değiliz...

“Politikacılar değişiklikler vaat eder ama hükümete gelince de değiştirirler. Bazıları o kadar çok döner ki iyice yuvarlaklaşır; soldan sağa bunca hızla nasıl döndüklerine bakmaktan boynumuz tutulur.”. Tıpkı gemi kaptanının önce kadınlar ve çocuklar diye bağırması gibi önce eğitim ve sağlık diye haykırırlar. Ama ilk önce nedense eğitim ve sağlık bozulur. Konuşmalarında çalışmayı överler, icraatlarında işçilere küfrederek. Hırsızların yakasına yapışacaklarına dört nala giden atın nalını bile çalacak kadar yetenekli hırsızlara dönüşürler. “Sandalyenin sağına iliş, sesini yükseltme nedeni sorma, görevlerini yerine getir! Saat kaç? Siz kaç emredersiniz efendim.”

Eğitimin ve iletişim araçlarının tek olası bellekmiş gibi kaydıkları iktidarın belleği kendi kutsiyetini tekrar tekrar övgüler düzerek bize sunar. Tıpkı yeni bir yemek gibi... Yeteneklilerin ödülü, yeteneksizlerin de cezası hak ettiği bu dünyayı yöneten iktidar, işine geleni unuttur. Eğitimin ödül ve ceza ikilemiyle işleyişini sağlayan bu iktidarın amacı yarattığı dünyanın devamını sağlamaktır. Dünyanın her yerinin zaman ve mekândan bağımsız benzeşmesini sağlayanlar; sanal gerçeklikle eğitilen, asıl gerçekliğe dâhil edilmeyenleri cehalet içinde bırakırlar.

“Skylark’tayız. Müşteri sayısı öncekine göre azalmış durumda. Gürültülü öğrenci grubu yok artık. Mari, pencere kenarındaki yerine oturmuş, yine kitap okuyor. Gözlük takmıyor. Beyzbol şapkası masanın üzerinde duruyor. Çantası ve spor montu yan sandalyeye asılı.”

Detaylar Murakami için çok önemli. Betimlemelerinin bu denli sağlam olması ve tüm bir restorani, oteli, odayı, tüm diğer mekânları net şekilde görebilmemiz bu detaylarda yatıyor. Çalan müziklerin isimlerine kadar en ince ayrıntılarla ortamı anlatıyor. Sanatsız, süssüz, benzetmesiz betimlemelerin gücü detayların eksiksizliğinden geliyor. Aklınızda tek bir soru işareti kalmıyor, her şeyi net bir şekilde görebiliyorsunuz.

Öte yandan Japonya’da geçen bir romandan Japonya’yı anlatmasını beklemeniz boşuna. Romanda geçen şarkılar Amerikalı, mekânlar Amerikalı, alışkanlıklar ve tarzlar Amerikalı, markalar Amerikalı. Mari’nin hikâyesinde Japonya’da bir kız çocuğu olarak büyümeye dair kısa detaylar olsa da romanın Japon kültürüyle değil, Amerikan kültürüyle yazıldığı gerçeği değişmiyor. Gezdiğiniz sokaklar, caddeler; uluslararası, genel ve sıradan.

Evet, karakterler Japon. Ancak neredeyse New York’ta yaşadıklarını düşünüyor okur ve Eri’nin odasına giriyor, Mari ile birlikte restoranda oturuyor, Takahaşi’nin kafasının içinde geziyor, Kaoru ile otelde vakit geçiriyor ama Japonya’yı hissetmiyor. Amerikan film endüstrisinin bu denli baskın olduğu günümüz dünyasında, Murakami’nin romanı Hollywood filmlerinin sahnelerini canlandırıyor gözünüzde.

Romanın son sayfasına gelindiğinde Karanlıktan Sonra’dan geriye kalan; dümdüz bir anlatımın detaylar ve biçim sayesinde ne kadar etkili hale gelebileceğidir. Çarpıcı karakter seçimleri ve capcanlı mekânlar ile birlikte akılda bir de soru kalıyor;

Sahi, Eri neden uyuyordu?

* Haruki Murakami, Karanlıktan Sonra, Doğan Yayınları Yayıncılık, 23. Baskı, Çev. Ali Volkan Erdemir

Manzarası Georg Orwell'in 1984'ü kadar kasvete boğmasa bile perde arkasında ne denli bir dönüşümün tasarlandığı çoğunluk için bir bilinmezlik olabilir. Büyük Reset veya Global Reset'ten bahsedenler aynı zamanda insanlığı uyarma niyeti de taşıyor gibiler. Duvarın ardında bırakılmış kimi coğrafyalar kendi devinimleriyle eriyip gözden kaybolurken kural koyucular vakit kaybetmeksizin yeni düzenin çerçevesini çizmişlerdir bile, üstelik hassas benlikler derin uykudalarken kafa yormuşlar, şekillendirmişlerdir bugünü. Büyük Reset! Daha iyi, adil bir dünyanın inşasından dem vurulurken insan hayatını şekillendirecek ayrıntılara da ufaktan erişebilir olmuşuzdur. İktisadi bir dönüşüm ilanından ibaret olmasa gerek bu yenilik!

Covid salgınıyla veya bu salgını bahane ederek düğmesine basılan sistem kapitalizmin çöküşünü dolaylı yoldan itiraf etse de o heybetli kural koyucular davalarından vazgeçecek değillerdir asla. Sistemin ismi değişebilir ama işlevi ve amacı asla. Kripto para ile insan yaşamına giren yeni finansal enstrümanlar, bir zaman sonra fiziki paranın varlığını ortadan kaldıracığının mesajıydı âdeta. Yenilikleri epey geriden takip eder olmuş bir edebiyatın aksine film endüstrisi azar azar enjekte etmişti çoktan, tüm bu bizleri bekleyen, kaçınılmaz gelişmeleri. Açlık Oyunları, Matrix ve bir ihtimal tüm filmlerde bu tür mesajlar barınıyordu aslında. Pandemi; tasarlanan sistemin bir demosu ve maskesi. Netice: insanlık artık bu tür büyük çaplı bir değişime hazırdır (neye hazır olmadı ki!).

Öyle veya böyle tahakküm bir sonraki nesilleri, çağları şekillendirmede pek bir usta. Usta çünkü bilim ve teknolojiyi kullanmasını iyi biliyor, hatta kullanmasını bilen tek güç de denilebilir. Bu aynı zamanda bu ustalar dışındakilerinin ne denli acemi, öngöründen uzak olduklarını da resmediyor olsa gerek.

Dijital cüzdanlar, sosyal kimlik numaralarıyla puanlama gibi uygulamalarla tüm insanlığı ufak bir zümrenin cetvelle çizilmiş adâleti çerçevesinde bir yaşama koşullandırmak, haliyle o iyi niyetli, hisli sanatçıların akıllarına daha öncesi düşmemiş olmalı. Tam bağımlılığı öncesinden işaret eden Prof. Harari (Home Sapiens) gibi nadir örnekleri ayrı tutmak gerek. Bağımsız düşünme yetisi elinden alınmış, veriler ışığında yaşam hakkına sahip yapaylaştırılmış bir insanlığın edebiyatı neye evrilecek, doğrusu şimdiden tahmin edilmesi güç ama imkânsız da değil hani: kısa, dijitalleşmiş, tüketim odaklı ve sorgulamaktan irak bir yazı türünün bizleri beklediğini iletmek haksızlık olmazdı. Fedakârlık ve karşılığındaysa ödül algısı alacaktır iyinin, güzelin ve gerçeğin yerini. Dünya Sistemine tam bağlılık da yaşamın ana gayesi... Bu gibi fikir akışları, düşünceler, kimi liberal iyimserliğindeki sivri zekâlılar için birer komplo teorisi veya kehanetten ibaret olsa da, çoğu komplo teorilerin gerçek olduğu da artık yadsınamaz.

Pandemi öne sürülerek başlatılan büyük değişimin tüm insanlığı, ticareti ve yaşamı şekillendireceği açıkken çoğu dünyadan bihaber toplumların bundan nasıl etkileneceği henüz belirsiz. Bu gibi coğrafyalar (daima olduğu gibi) bir alıklıkla izleyeceklerdir olup biteni. Peki buhranla başlayıp zincirleme yaşanacak olan garip gelişmelerin yanında sanat ile edebiyatın rolü? Sanat uzundur; o yol gösterici rolünden feragat edip takipçi rolüne büründüğünden yine bizleri bekleyen sürpriz değişimleri alkışla karşılayıp buyrukları takip etmekle yetinecektir. Çünkü budur artık ona biçilen rol. Yeni Dünya Düzeni fosilleşmiş hisleri boşa çıkarıp yerine yeni, çekici duyguları yerleştirdiğinde algı da dönüşüme uğrayacak. Yapay bile olsa geleceğe umutla bakmayı koşullandıracak, Büyük Reset'in kıvrak sanatsal kolları insanlara yapay mutluluğu aşılacaktır. Tüm bu "olumlu" yansımanın kaynağında yatan o sanal yanılısama çoğu batı aydınları tarafından şiddetle reddedilecek, kendi kabuğuna çekilmiş, bireysel dertlerine teslim toplumların sanatçılarına ise aksine cezbedici gelecektir.

Sosyal medya, popüler kültür gibisi silahlarla sanattan uzaklaştırılan zihinlerin eleştiri ve düşünce kabiliyetleri şimdiden kısıtlanmışken üstüne üstlük kimi gücü yadsınamaz ama sistematik şekilde yapaylaştırılmış kavramlara (adalet, eşitlik, güvenlik) karşı, zihni açık bir sanat bile karşı duramaz artık. Sanat ve Edebiyat, uğruna var olduğu kavramları da bir altın tepside dünyanın kural koyucularına teslim etmiştir. İnsana, yaşama ve dünyaya sahip çıkmak, etkilemek ve şekil vermek yerine kendi ikilemelerine, yalnızlığına, hüznlerine teslim olmuş bir edebiyat da tıpkı yaşam gibi dijitalleşmeye, yapaylaşmaya mahkûm görünmektedir. İnsan yaşamına evrensel kavramlar çerçevesinde şekil verebilmenin cesaret işi olduğunu çoğu aydın da inkâr edemezken öte yandan da "Yeni insanlarla karşılaşmaktan ve yeni duygular yaşamaktan korkuyorum," diye ürkekçe, belli belirsiz sızlanan, ikilemleriyle nam salmış bir dünya edebiyatının varlığı da umutsuzluk aşılammalı asla. Çoğu coğrafyalarda geleceği az çok kestirip kalemine bir "Mad Max" kondurabilecek nice cesur kabiliyetler daima sürpriz yapmaya hazırdırlar ve kuşkusuz yapay bir insanlığa gidecek olan yolu tıkayabilecek bir tek onlar olacaktır. Batı Edebiyatı ve Sanatı, bir yapay yaşam tasarısı olan Büyük Reset'in yıkıcılığını kırmak için daha hızlı kalemini sivriltmeli, fırçasını boyaya bulamalıdır. Batı Dünyası bunu Mona Lisa'ya, Davut Heykeli'ne, Adem'in Yaratılışı freskine ve nice ışık saçan ölümsüz eserlere borçludur.

Umut Kaygısız

**İlk Yarı Sonucu:
Murakami: 1-Auster: 1**

Haruki Murakami'nin ülkemizde tanınması epey geç oldu bence. Kitapçıların raflarını istila edişi kısa süre öncesine dayanır. Dolayısıyla kapağında iri harflerle "Murakami" yazan kitapları gören birisi illa ki onun kalemini merak eder. Sanki yazar da bu merak duygusunun nedenini çok iyi bilircesine, okurunu içine alan girizgâhı özellikle yapar. Sonuç müspettir. Okuduğunuz veya okuyacağınız ilk Murakami kitabı size güven verir ve o andan itibaren Murakami ile yeni bir yolculuğa yelken açmanız için elinizde çok ciddi bir neden vardır. Samimiyeti, rahatlığı ve roman içerisinde sorduğu sorulara okuruyla birlikte cevap araması hemen ele geçirir sizi. Bu yüzden onun için "Sezgisel" yazma tekniği kullandığı tanımlaması çokça yapılır fakat çok az kişi ona absürdizmin temsilcisi yakıştırmasında bulunmuştur. Genel olarak sezgisel yazım tekniği ustası olduğu su götürmez bir gerçektir ama ilginç biçimde, ben onu okur okumaz derhal Paul Auster'ı anımsadım. Aralarındaki farklılıklar, benzerliklerden sayısal olarak çok daha fazla ancak kesinlikle daha büyük değil bana göre.

Murakami'nin, kahramanlarını olay örgüsü içerisinde fiziksel olarak mütevazı ancak psikolojik olarak çok zengin bıraktığını bir kenarda tutacak olursak, hemen karşısına Paul Auster'ın da güçlü kurgularının altında asla ezilmeyen karakterlerinin varlığını koymamız hakkaniyettendir. Elbette Murakami'yi okumak, Auster'ı okumaya göre nispeten kolaydır. Sizi zorlamaz, kurgudan ziyade kişilere öncelik verir. Sonra pek çok yazara göre de sadedir. Uzun betimlemeler ve ağdalı cümleler ile varış noktası belli olmayan yolculuklar vaat etmek yerine, kısa mesafeli yürüyüşlerde havanın güzelliğini paylaşmayı, doğanın mis kokusunu biriktirmeyi ve insanların hayata tutunuşlarını seyretmeyi önerir. Yani bir bakıma arkadaşınız gibidir Murakami. Size içini açar, gördüklerini ve hissettiklerini en basit biçimde anlatır, dostunuz gibi omzunuza dokunur. Dolayısıyla evvela Murakami'nin samimiyetine bağlanırsınız. Sonra adım adım kahramanın başına gelen her olayda, onunla birlikte düşünürsünüz.

Fakat bu noktada, okurunu şaşırtma yetisini oldukça özgür biçimde kullanmaktan çekinmez Murakami. Düz mantıkla düşünüp realist kararlar almaya hevesli olmaktan ziyade, tüm kurmacayı tek bir duygusal dokunuşla yerle bir edecek kadar cesur birisini okuduğunuzu fark edersiniz bir anda. İşte burada okurlarına yapmacıksız, tesadüfî bir diziliş sunar Murakami ve kimseyi hayatın norm ve kurallarına inanmaya zorlamaz; ne okuru ne de hikayesindeki kişileri...

Paul Auster ise üstün çaba gerektiren kurguları ile matematiksel bir dizaynda sunduğu öykülerini, rastlantısal bitirilişlerle hayatın içine öylece bırakır. Bir yandan okuduğunuz hikâyenin tasarımına âşık olursunuz, diğer yandan tüm bu olanların yazarın da kahramanın da kontrolü dışında olabileceğine inanırsınız. Onun gücü bu sihirli dengededir. Tıpkı Murakami gibi o da, hikâyenin parçası olan karakterlerin fiziksel özellikleriyle değil, ruhsal durumları ve psikolojik ayak izleri ile gövde gösterisi yapmayı sever. Ve elbette kendisinin inanmadığı neden sonuç ilişkisi için kimseyi yanına, yöresine çağırılmaz. Çünkü ona göre hayat, zaten bu anlamsızlık ve belli nedenlere bağlı olmama sayesinde bu kadar güçlü ve yaşanılabilir.

İki yazarı absürdizm çatısı altında buluşturan temel noktanın, bu açıklanamazlık ve davranışların sonuçlarını öngörememe olduğunu düşünüyorum. Bir karakterin davranışlarıyla bıraktığı izleri, başka bir karakterin konuşmasında veya ruhunda görünür kılarak, okuduğunuz sayfaların sizi ulaştırdığı yeri inkâr etmenizi engellemekte bir hayli ustalar. Bu, çok saygı duyulması ve aynı zamanda düşündürücü bir özellik. Post pozitifizmin damarlarından güçlenen her iki yazar da, gerçeği kısa ve net cümlelerle sunmanın yetersizliğini ispatlamak adına, satır aralarına bıraktıkları duyguları ve olaylara göre değişen insani tepkileri kullanmaktadırlar. Bu, “İki kere iki eşittir dört” beklentisindeki sonuç aşığı, pratik zekâlı okuyucuları yormakla kalmaz, aynı zamanda psikolojinin insanın var olduğu her noktada sonuçları hazırlayan temel unsur olduğunu da gözler önüne cesaretle serer. İnsan karmaşıktır. Dolayısıyla romanlardaki karakterlerin hislerini sıradan sıfatlarla geçiştirmek hikâyeyi basitleştirir, okuyucu kolayı sevmeye koşullandırır ve en mühimi, gerçeği iyi süslenmiş bir yalana dönüştürür. İşte Murakami ve Auster’in basitliğe meydan okumaları bu post pozitivist hareketlilikle başlar ve bitmek tükenmek bilmeyen bir mücadeleye dönüşür.

“Neden mutsuzsun? Dedi. Mutsuz değil, beceriksizim dedim. Sizin gibi, mutlu olduğumu sanmayı beceremiyorum. Hepsi bu.” (Paul Auster)

Düzeni, herkes olmayı, boyun eğmeyi ve duyguları bilindik biçimde ifade edip aferin almayı net biçimde reddediyor Auster. Onun yolu, kendi kişiliğini bulduktan sonra gücünü keşfedip hiç kimseden alkış almayı beklemeden yürümeye devam etmekten geçiyor hep. Karakterin hislerini tanımlayarak kafa tuttuğu nokta, aslında pek çok kişinin görünmez iplerle bağlı olduğu yer. Bütünü inkâr etmek, öncelikli olarak parçanın doğru tanımlanmasından başlar çünkü. Auster da tam olarak bunu yapıyor. İnanıldığı tek nokta öz benliği. Absürdizmi pamuklara sararak değil, en acıyan yerini görünür kılarak sunuyor bizlere. Yani maça hızlı başlayan Paul Auster’in golü işte bu. Varoluşçuluğun kıyısına kadar gelip denizin içinde tuttuğu insan, sudan hiç sıkılmıyor. Üşümüyor da.

Onun başarısı, nerede, ne için bulunduğunun farkında olmasında. Ve bu bilinç, işlevini yitirmeden inandığı şeyin adını belirliyor.

“Bilmiyorum – belki de dünyada iki farklı tür insan vardır, bir tür için dünya tamamen mantıksal, sütlaç yeridir; diğeri için ise dünya rastgele bir fırında makarnadır.” (Haruki Murakami)

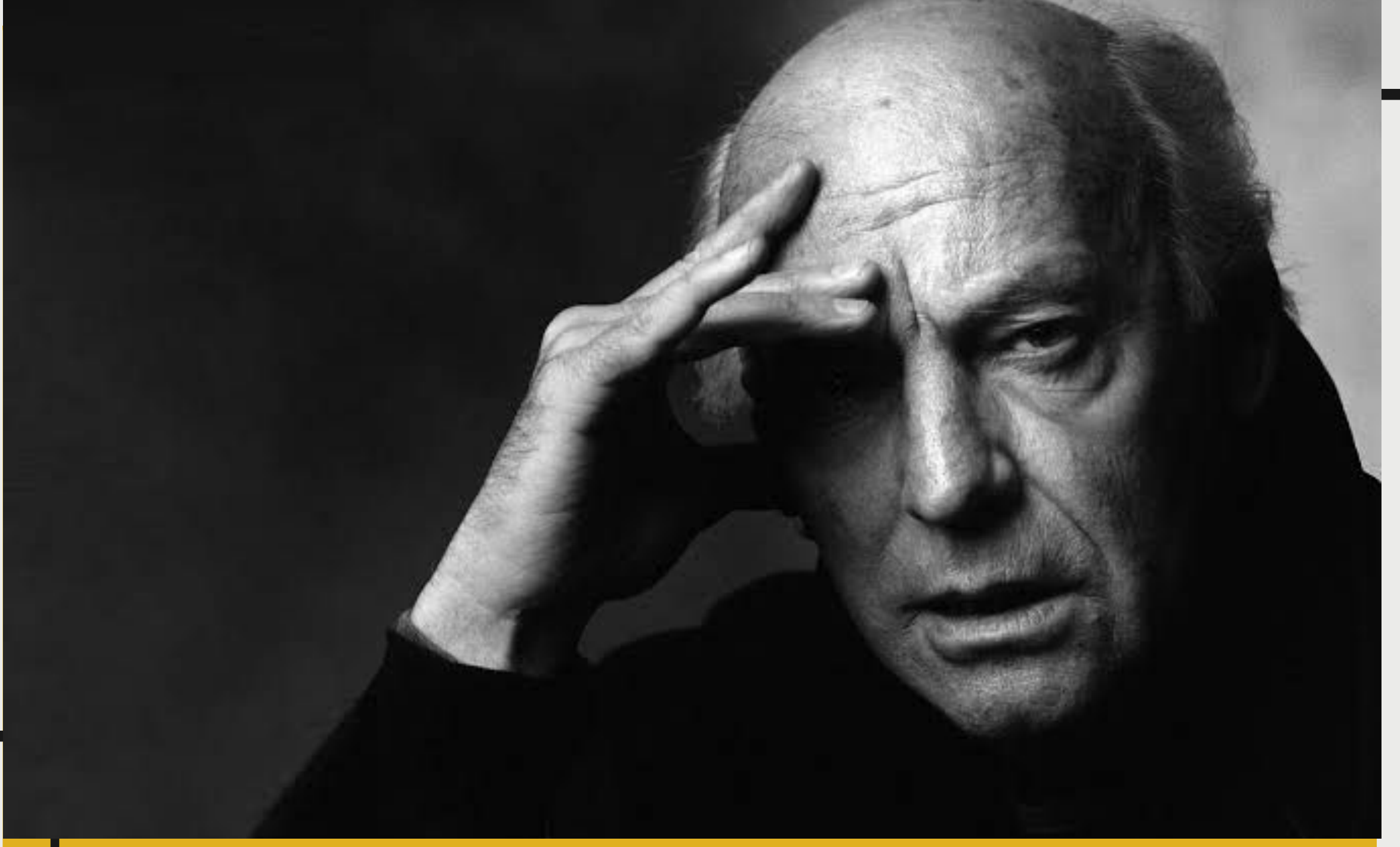
Açıkçası beni çok zorlayan bir cümle oldu bu. Benzetmeleri yemeklerle ilişkilendirmem için temel mantığı anlamam şarttı. Neyse ki analitik düşünme ustası ablam hemen imdadıma yetişti ve Murakami'nin skora eşitlik sağlaması da sürpriz olmadı. Sütlaçın, temelini oluşturan pirincindeki nişastanın ayarının tutturularak yapılması veya direkt nişasta ilave edilerek yapılması işin matematiğini yansıtıyor. Yani tamamen ayar meselesi. Tüm tatlılardaki gibi kıvam için gerekli gramaj hesaplanması, doğal olarak bizi formüllere ve olaya mantıkla yaklaşmaya götürüyor. Diğeri taraftan makarnaya pek çok malzemenin eklenerek fırına sürülmesiyle yapılan fırında makarna, ne olursa olsun tesadüfi bir lezzet sunmakta oldukça cömert sayılabilir. Fırından ne şekilde çıkarsa çıksın, şayet onu yakmadıysanız, içindeki malzemeler sizi muhakkak bir lezzet noktasına ulaştıracaktır. Yani fırında makarna, hayatı neden-sonuç ilişkilerine boğulmadan yaşayanları temsil eder. Murakami bu ayrımı çok net biçimde yaparken, aslında çaktırmadan kendi absürdist tarafını da deşifre etmiş olur. Kitaplarındaki kahramanların hayatla savaşırken bir yerde teslim olmayı ve akışına bırakmayı seçmeleri, bizi direk olarak fırında makarnaya götürür. Yazar dürüstlüğü açısından, öyküleriyle bütünleşmiş, çok doğru bir anlatımdır bu.

Auster'in mutluluğu herhangi bir koşula bağlamaması ve onu bir sonuç olarak nitelendirmemesi ile Murakami'nin insanların şartlanmasından ötürü hayatı bu kadar zor kabul ettiklerini öne sürmesi; karşımıza iki başlı, kocaman bir canavar çıkarıyor. Canavarı en absürt haliyle masaya yatırınca, kafaların müsabakası tartışmasız çok keyifli. Kısa süreli beyin fırtınası, eşsiz bir müsabakaya dönüşünce sonucu tahmin etmek hayli zor oluyor elbette. Şahit olduğunuz şekliyle ilk yarı beraberlikle sonuçlandı fakat maç devam ediyor. İkinci devrede Murakami'nin mi yoksa Auster'in mi maçı lehine çevireceğine karar vermek sizlerin elinde. Ben iki ustanın da post pozitivist kaçamaklarla beslenen absürdist taraflarından birer gol atarak, daha fazla düşünmeye açtım kaleleri. Bundan sonrasında maç kesinlikle bol gollü olur. Çünkü evren, her iki yazar için de kafa sallayarak ve sorulara ezbere cevap verilerek yaşanan bir yer değil. Bütün dogmalardan arındırılmış kahramanlarıyla, kendi tesadüflerinden mutlu olan yazarların karşılaşmasıyla baş başa bırakıyorum sizleri. En az birer adet Murakami ve Auster kitabı okumadan skor tahmini yapmayı unutmayın. Okuduktan sonra galibi nasıl olsa belirlersiniz. Şimdiden keyifli okumalar.

Yararlanılan Kaynaklar:

<https://tabutmag.com/absurdist-kurgudan-30-kapsamli-alinti/>

<https://www.iyikigormusum.com/modern-edebiyatin-ortasinda-paul-auste>

Havanur Taflan

GALEANO'NUN OKULU HEP AÇIK

Tarih, dünya üzerinde yüzyıllardır var olan biz canlıların yaşadığı her şeyi gözler önüne serer. Serer sermesine de tüm gerçekliğiyle mi işte o tartışılır... Tarihin bellek kaydını tutanların değiştirdiği gerçekliklerdir çoğu zaman, önümüze konulanlar. Resmi tarih denilen ise gerçeklikten çok yazarların kendi bakış açılarının yansımasıdır. Fakat tüm bunlara rağmen gerçeğin kaybolmama gibi bir huyu var. Bir şekilde yolunu bulup karşımıza dikilir. O yüzden tarih bir gün yazacak demez miyiz zaten. Geçmişini dinlemek, onun etkisinde kalmak, geleceğe şekil vermeyi zorlaştırırsa da insanlığın ders alacak çok şeyi var tarihi bellekten.(Tabii gerçeğin kaydını tutan toplumsal bellekten)

İnsan ders alma konusunda nedense tam bir beceriksizlik örneği sergiler. Tarih boyunca yaşananları sanki hiç yaşamamış gibi aynı yanlışlıkların etrafında dönüp durur. Sürekli bir hayal âleminin içinde olmasından mıdır, yaşadığı anı kabullenmişlik duygusundan mıdır, yaşadığı olumsuzlukları değiştirme gayretinde de olmaz. Deneyimlenerek yola çıkmak gerektiğini bilmesine rağmen yolun ortasında (çoğu zaman başında) aynı hataların tekrarını yaptığının bile farkında değildir. Yollar değişir, konuklar değişir ama oyun yüzyıllardır aynı sahnede farklı seyircilere oynanmaya devam eder. Yaşam, tüm (bazı) repliklerin ezbere bilindiği filmin tekrarı halini alır böylece.

Doğal afetler, pandemi de onların ekmeğine yağ sürer...(Tanrı da sanki onların hizmetinde...) Pazara alıcı yetiştirenler, onlara güvencesi olmayan işler sunarken; ay sonunu getirmek için kahramanlıklar sergileyenler, özgürlüklerinin ellerinden alındıklarının farkında bile değildirler. Onlar üretilen malların tüketicileridir sadece. Taksitlerle aldıkları eşyaların köleleri... Fakat nedense kamu güvenliği için atılan kolektif çılgınlıkla pusuya yatmış suç canavarlarının tehdidi altında en yüksek sesle bağırırlar da onlardır. Sanki kendi mülküymüş gibi savunurlar sistemi... Oysa yerinden olma tehdidi ve kira yüzünden beli bükülmüş olduklarının (egemenlerin yüzlerine vuruldukları kapının) bile farkında değildirler.(...hak ettiklerini düşünürler) Bir kandırmacanın içinde yaşadığını anlamayan La Fontaine masallarındaki gibi aynada kendilerini aslan görürler...

Bizlere satılan düşlerin kurbanları olarak, külkedisi masalında yaşıyoruz. Ama gece saat on ikide balkabağına dönüşeceğiz, farkında değiliz.(Masalı bildiğimiz halde) Zenginlerin şatafatlı hayatlarına sızdığımızı zannedip arkadaşları olduğumuz düşünerek (inandırılarak) takip ediyoruz onları... Tüm bunların kaderimiz olduğu ve değişmeyeceğine olan inancımızı her daim diri tutarak, taksitlerle aldığımız koltuklara yerleşiyoruz. Altımızdan halımızın çekildiğinden habersiz... Her konuda bilgi sahibiyiz ama tek bir şey bile anlamıyoruz.

Yasalar karşısında hepimiz eşitiz. Ama hangi yasalar karşısında? İşte bunu hiçbirimiz bilmiyoruz... Görünmez kâğıtlar üstündeler çünkü. "İktidarın adalet terazisinin kefelerinden birinin üzerine oturmak gibi bir huyu var." Gerçek tarih her şeyi biliyor oysa. Resmi tarih ise belleklere yazmayıp, unutturuyor bize. Tam bir bellek kaybı... Unutmanın normalleşmesi... Hatırlamaya ne gerek var, bu bizim kaderimiz. Bu devran böyle gelmiş böyle gidecek nasılsa (!) Her bireyi rekabete zorlayan diğerlerine düşman yapan sistemin içerisinde dünyanın elimizden alınmasına hizmet ediyoruz hepimiz. Galeano'yu dinleyip; bir anlığına çıldırsak mı? "Durdurun dünyayı incek var." diye bağırırsak mı? Bağıralım bağırmasına da başka dünya var mı elimizde? (Mars'ı da kaptırdık onlara...)

Her şeye 'bunda bir hayır vardır' gözü ile bakmaktan, yazgımız demekten vazgeçip isyan bayrağını çıkarsak... Hep birlikte farklı bir dünya düşlesek ne olur? (Bakın bu bedava...) 2015'te ölen Galeano'nun, peşinden gidip bize bıraktığı hikâyeleri hatırlayarak... Düşlediğimiz bu dünyada; insanlar sadece yaşamak için çalışsa, eğitim herkesin hakkı olsa, adalet ve özgürlük sırt sırta verse, haritaların ve zamanın sınırlarına en ufak bir önem verilmese, nerede doğmuş ve ne zaman yaşamış olursak olalım adaletin ve güzelliğin çağdaşı ve vatandaşı olsak...

Yaşadığımız bu dünyayı tepetaklak etsek...

Haydi, o zaman ne bekliyoruz?

Haydi; "Buyurun Girin Bayanlar ve Baylar! Buyurun! Tersine dünya okuluna gelin!"

Tepetaklak dönmüş şu dünyayı düzeltelim. Ne dersiniz?

Kaynak:

Eduardo Galeano, Tepetaklak Tersine Dünya Okulu, Sel Yayınları

<https://www.yesmagazine.org/issue/debt/2015/10/12/the-last-gift-of-eduardo-galeano-stories-of-history-for-the-sake->

SIZDEN GELENLER

Şiir

Ahmet Ayberk Aykul
Kimera

Şahin Yaylak
Yanılsama

Ceren Gülüm Şahin
Kalbimle Başkaldırıyorum

Öykü

Merve Bahçıvan
Anı Sandığım

Meltem Terzioğlu
Ceviz İçi

Sezen Doğan
Hiçbir Yerde

Sezen Doğan
HIÇBİR YERE

-Nereye gidiyor acaba bu tren?

Neden sormuştu ki? Cevabını bildiği sorular sorup duruyordu insanlara. Kışlada da çok başı ağrımıştı bu yüzden.

Şimdi ikinci iznine çıkmıştı, biraz rahatlamak ve her şeyi unutmak istiyordu. Kafasını kaldırdı, tepede ki saat kalkışa beş dakika olduğunu söylüyordu.

Rahatladı.

En çok kelebeklerini özlemişti. Annesi ve kız kardeşleri en sevdiği kelebekleriydi.

Hep askerlikten şikâyet ediyordu, ama kendi de çok iyi biliyordu ki asıl derdi İstanbul'du: Martıların kelebeklerden daha ciddiye alındığı bu şehri sevememişti bir türlü.

Alışmamıştı kalabalığa, kalabalıkların çoğalttığı caddelere, o gürültüye...Herkes durmadan konuşuyordu bu memlekette. Ama sanki boş konuşuyordu.

Birbirlerine hikâye anlatıp gülen, sonra da yeni hikayeler için malzeme toplamak üzere ayrılan insanlar topluluğuydu.

Çok konuşmayı öğrenmişti onlardan, yine de kendini suskun addediyordu. Amcaoğlu aramıştı az evvel. Sanki hiç susmayacakmış gibi onunla da konuşmuştu. O da şaşırılmıştı.

Kendini bildi bileli içe kapalı biriydi. Ona yaraşır bir iş bulduğunu anlatıyordu amcaoğlu. "Tezkereyi alır almaz başlarsın." demişti.

Bu şehirde, bu karmaşada hayatının geri kalanını geçirebileceğine inanmıyordu.

Belki güzeldi şehir fakat bu güzellik kente yabancılaşmasını azaltmıyordu. Biraz çözmüştü şehre karşı bu tavrının sebebini: Emekten kaynaklanıyordu.

Emeğin insanlar için hiç manevi değeri kalmamıştı. Her şey satılıktı sanki; çiçek satın almak diye bir kavram vardı şehirde.

Memlekette insanlar birbirine kırlardan çiçek toplardı.

Kelebeklerine çiçek toplardı o da.

Mor, kırmızı, sarı, renk renk çiçek.

"Gel sana bir kahve yapayım" derken bizim oralarda, burada: "Gel sana kahve ısmarlayayım" deniliyordu. Üstelik bütün mekanların işlevleri ayrı ayrıydı. Bir yerde yemek yeniyor, bir yerde kahve içiliyor, bir yerde eğleniliyor, bir yerde koşu yapılıyordu.

Bir yerde piknik yapanlar başka bir yerde de sevgiliyle geziyorlardı.

Ne yapacağını kendisinin tercih ettiği tek yer evleriydi insanların...Bir nevi hapis hayatı diye düşündü. Memlekette insanları mutlu eden, yakınlaştıran, herkeste minnet ve şükran uyandıran ne kadar ayrıntı ve kavram varsa; burada sıradanlaşmış ve sıkıcı formaliteler haline gelmişti.

Aslında değer yargılarını hatırlamaya gidiyordu.

Bir düdük sesi düşüncelerini kesiverdi. Kondüktör trenin kalkmak üzere olduğunu bildiriyordu.

Çantasını alıp basamağa adımını atmadan arkasını kolaçan edip trene bindi ve elindeki biletin işaret ettiği koltuğu aramaya koyuldu.

Vagon kalabalıktı.

Yürüdükçe meraklı, yorgun, yılgın, saf gözlere bakıyor, biriyle göz göze gelince hemen kafasını çeviriyordu. Birine uzun uzun baktı, sonunda kadın da titrek, sorgulayan bir ifade ile ona döndü. Genç bir kadındı, bembeyaz bir teni vardı, açık siyah saçları yüzünün yarısını gizliyordu. Dudakları yokmuş gibi inceydi. Annesinin dudakları da öyleydi. O dudaklar kımıldandı mı dikkat kesilirdi. El sallamak için bir tül gibi narin kolunu camdan dışarı sarkıtmıştı.

Bembeyaz gömleğinin üstten iki düğmesi açıktı. Açık sarı renk pantolon giymişti. Bu haliyle papatyalara benziyordu. Bacakları öndeki koltuğa değdiğine göre uzun boylu olmalıydı. Ondan etkilendiğini hissetmişti. Gülümsemişti kadın, benim annen gibi dudaklarım var dercesine. Yürümeye devam etti ve kadını göremeyeceği kadar uzak olan yerine istemeden oturdu.

Tren kulaklara düşman bir düdük sesiyle ilk hamlesini yaptı.

Lokomotifin çekiştirmesiyle vagonlar takur tukur sıraya girmiş, demir yığınları birbirine vurarak dengelenmiş, zorunlu rotayı takibe başlamıştı.

Devasa taşıma aracı muazzam bir gürültü içinde, Haydarpaşa garının ihtişamı altında, ritmik seslerle memleketine doğru uzaklaştı.

Onca keşmekeş arasında ne yaptığını bilen, kendinden emin olan sadece trendi.

Yaşam bile kendinden emin değil diye düşündü.

Artık on sekiz saat boyunca duyacağı ritimli sesler ve sarsıntılardı.

Su içmek için elini çantasına atarken kitapları gelmiş aklına... Nasıl da unutmuştu yanına almayı.

Eskiden çok okurdu ama sonradan hiç zaman bulamıyordu. Hayır isteseydi yine okurdu. Zamanı öne sürerek kendini kandırma!

Açık açık tembellikti işte.

İlk okuduğu kitabı okuma yazma bilmeyen annesi vermişti ona, okusun adam olsun diye.

Annesinin dürüst ol, ahlaklı ol, terbiyeli davran, yalan söyleme nasihatlerinin yanında, babasının çok güzel bir sözü vardı.

“Alçaklık yapmak için belirli insanları seçmen ve diğerlerine dürüst davranman, ahlaklı bir adam olduğunu göstermez.” derdi.

İkisi de heyecanla bekliyor olmalıydı. Tek paşa oğulları geliyordu.

Dün konuşmuştu annesiyle, onu çok özlediğini söylemişti. Telefonda, sesi hasta gibi geliyordu. Mesafe aşkın çakmaktaşı derdi dedesi. Mutsuzluk insanları birbirine daha çok bağlıyor, mutlu iken yapılanlar zamanla rutin haline geliyor. Halbuki mutsuzluk farklılaşmayı; farklılaşmak da bağların güçlenmesini sağlıyordu. Sürekli mutlu ya da sürekli mutsuz olunmazdı zaten.

Şimdi o mutluydu.

Gözlerini cama doğru çevirdiğinde bir evin önünde koşuşturan üç dört köpek gördü. Ağaçlar, evler, tepeler her zaman ki hızla trenin arkasına doğru akıp gidiyordu. Saatine baktı bir saat olmuştu yola çıkmalı. Henüz şehrin içinden tam olarak kopmamış dağlar tepeler dereler görünmeye başlamamıştı.

Henüz acıkmamıştı, bir kahve içilir ama diye geçirdi aklından hem daha dinç tutar yol boyu giderken hava kararmadan görülecek güzellikleri kaçırmam diyerek yemek vagonuna doğru gitmek için ayağa kalktı.

Ritmik hareketler ışığında devasa tren yol boyu ilerlerken kendini dengede tutmaya çalışarak ulaştı kafe kısmına. Az önce aynı vagona gördüğü kız değil miydi şuradaki.

İlerledi yanına doğru ilk aklına gelen kelime dökülürdü aklından.

”Kenan. “ kız merakla baktı yüzüne memnun oldum bende Sena dedi. Yok siz yanlış anladınız, ben okuduğunuz kitabın en sevdiğim karakterinden bahsetmişim. Gülüşmeler oldu aralarında kızarıp renkten renge giren kızı rahatlatmak için karşısındaki koltuğa oturdu kahvesiyle. Bir gün tek başına romanını su gibi içmişti onun üzerine konuşmaya başladılar sohbet koyulaşmış ve zamanın nasıl geçtiğini anlamamışlardı. Üniversite okuyormuş İstanbul’da aynı benim gibi aile hasretine dayanamayıp ziyaretlerine gidiyormuş. Yerlerine gitmek üzere ayağa kalktıklarında zamanın nasıl geçtiğini anlamamışlardı hava kararmaya başlamıştı bile.

Yerlerine oturdular ikisi de...

Dalgın dalgın camdan dışarıyı izlerken cep telefonunun sesiyle dikkati dağıldı.

Telefonu açtı dışarıya bakarak kulağına yaklaştırdı.

Arayan kız kardeşiydi:

"Abi..."

"Efendim" derken yanına birinin oturduğunu hissetti. Telefonda hıçkırık sesleri duydu.

"Annem..."

Telefonu tutan eli dizine düştü.

Dışarı bakmaya devam eden ağlamaya karar verememiş gözlerini yan tarafa çevirdi. Sena yanı başındaydı.

"Burası boş sanırım, oturabilir miyim sahi sizin yolculuk nereye?" diye soruyordu.

İlk defa annesiz bir eve gidiyordu.

"Hiçbir yere..." dedi usulca.

Başını öne eğdi.

Ceren Gölüm Şahin

Kalbimle Başkaldırıyorum

Kalbimle başkaldırıyorum aşk dediğiniz düzenbazlığa!

Kor gülüştü Dünya gibi gülüyorum yüzünüze her baktığımda

‘Zaman, kulaklarımda ölüm çığlıkları atıyor.’

Yalnız senin sesin ölüm çığlıklarını dindirir.

Bir dirlik var doğamda, ölümü bir türlü kabul etmiyor.

Canım, sevgi kalp diline düşüyor önce

Sıcacık dudaklarında hayat buluyor sonra

Kalbimle başkaldırıyorum avuntularını aşk diye tanımlayana!

Mühür vurulmasın şiirlere, şarkılara ve aynalara

‘Sevilenin gözünde mısra, melodi ve görünendir sevda.’

Bilirsin, senden sonra kavgasız gürültüsüz düşler kurarım.

Bilir misin, senden önce sislerin içerisinde kaybolup giden dalgınlığımı?

Kalbimle başkaldırıyorum en güzel rüyalarından sevinçsiz uyanana!

Ben sevdadan yanayım.

En yakınınızdan bakınca.

Merve BAHÇIVAN
ANI SANDIĞIM

Babamın gidişinden sonra yani ben on beş yaşındayken, geçim sıkıntıları sebebiyle annemin dul bir kadın olarak burada yaşamasını uygun görmeyen anneannemin yanına Almanya'ya gittik. Burada bıraktığım mahalle arkadaşlarımı, okul arkadaşlarımı, bakkal Salih Amca'nın annemden gizli bana verdiği çikolataları, mahalledeki kedilerin ayağımın altında dolanmasını gizli sandığıma koyup kilitledim. Bu sandıkta çocukluğuma dair anı kırıntıları var. Annemin bana aldığı ilk dört tekerlekli bisikletim bu sandıktaydı, okumayı söktüğümde öğretmenimin bana verdiği kırmızı kurdele bu sandıktaydı. Sandığımda olmayan tek şey babamdı. Babamlı anıları saklamak istesem de hayalimdeki sandığın kapıları her defasında bu anılara tokat gibi çarpardı. Bu sandığa karşı inancım vardı ve her defasında kapıları bir kez daha babamın suratına ben çarpardım.

Şimdi ise on beş yıl aradan sonra işte anılarımın şehrinde, İstanbul'dayım. İstanbul on beş yılda gençliğinden bir şey kaybetmemiş. Yine canlı, cıvı cıvıl yaşama sevinçleriyle dolu. Benimse saçlarım pamuk tarlasına, sakallarım kışın üzerinde kırağı olan gül dikenlerine dönmüş; ruhum ise benden çıkmak için bir isyan başlatmıştı. Adımlarım, beni yollarında top koşturduğum o mahalleye götürüyor. Sandığımdan çıkmak için çırpınan anılarımın sesini duyuyor, üzerime kara bulutların geldiğini hissediyorum. Yıllardır kapısından içeri girmediğim evimin önüne geldiğimde içimde bir gök gürültüsü başlıyor. Tarihî eseri andıran anahtarıyla kapıyı açıyorum.

Senelerdir temizlenmemesinden mi yoksa kötü hatıraların kokusundan mıdır bilmem ama etrafımı baş döndürücü koku sarıyor. Merdivenlerin boyası çıkmış, oymalı korkulukların bazıları kırılmış. Üst kata çıkarken merdivenden çıtırtı sesi geliyor. Bu sesler evdeki anıların başkaldırısı. Duvarda düşmek üzere olan bir manolya tablosu var. Bu benim anneme aldığım ilk hediye. Annem manolyalara kendince bir anlam yüklemişti. “Manolyalar umut gibidir oğlum. Onu bırakırsan solar. İçinde bir nefes, su gibi tut umutlarını ve her daim yeşil olsun.” derdi bana. Bu söz bana o zamanlar anlamlı gelmemişti. Tablo bana boynu bükük, umutsuz bir insan gibi göründü ve annemin ne demek istediğini tam o sırada anladım. Onu yerde bulduğum bez parçasıyla güzelce temizledim ve düzgün bir şekilde duvara astım. Oyun oynadığım, ağladığım, saklandığım, manzarası karşı evin duvarı olan odama giriyorum. Sandığımda tepinen hatıralarımdan birinin çıkmasına izin veriyorum. Yedi yaşındaki ben, yine annesinin aldığı treniyle oynuyor, aşağıdaki bağırışma seslerinden kurtulur umuduyla az sonra karşı komşunun oğlu Garip’e sesleniyor. Garip’ten bir ses gelmeyince de treniyle oynamaya devam ediyor. Sonra da... Sonrası yok. Sandığımın kapılarını hemen kapattım ve defalarca kapalı olup olmadığını kontrol ettim. Çıkmak isteyen anıların sesleriyle bu evden uzaklaştım.

İki üç dakika sonra kendime geldim. Mendil kapmaca oynarken düşüp dizimi kanattığım ara sokağa girdim. Kulağımda seslerim, gülüşlerim... Biraz daha yürüdüm. Salih Amca’nın dükkânı yıkılmış. Sandığım yine kapılarını zorluyor. Bir anım daha çırpınıyor ve bu çırpınışa kayıtsız kalamıyorum. Annesinden gizlice çikolatalarını yiyen on beş yaşındaki beni, ağzı kulaklarında görüyorum. Çikolatayı yüzüne bulaştırmış, ambalajında kalan parçaları inatla çıkarmaya çalışıyor. Bizim evden sesler geliyor. Bu seslere savaşta düşmandan kaçanların çığlık sesi mi dersiniz yoksa darağacına giden mahkûmun son bağırışları mı dersiniz bilemem ama bu sesler sandıktaki anıların en karası. Babamın hızla uzaklaştığını annemin ise öylece bakakaldığını görüyorum. Koşup anneme sarılıyorum. Kollarımı öyle bir sarıyorum ki anneme hayat veriyorum. Beni öpüyor gözyaşlarıyla. Evimize çıkıyoruz. Düşman işgalinden az önce kurtulmuş evimizde eşyalar çığlık atıyor. Annem gözyaşlarını silmiş yeşermeye hazır bir manolya gibi bana bakıyor. Umut fışkırıyor gözlerinden benimse korku. Ayağımın altında dolaşan kedinin sırnaşması dokuz yaşındaki beni bu kötü hatıradan uyandırdı. Hızlıca eve koştum. Kara bulutlar kapımı çalmadan içeri girmişlerdi bile. Anneme aldığım manolya tablosuna koştum. Bana hayat verecek bu şeyi, annemi sardığım gibi sardım. İçimde yeşermeyi bekleyen umutlarla, çıkmak isteyen anılarla, gitmesi gereken kara bulutlarla evden uzaklaştım. Şimdi içimdeki umut tohumları yeşerdikçe hayalimdeki sandığa bir kilit daha vuruyorum. Bu tabloya her bakışımda sakallarımındaki kırağı çözülüyor, ruhum benimle kalmaya ikna oluyor ve ben, içimdeki umutla bir manolya daha yeşertiyorum.

Şahin Yaylak Yanılsama | Şiir

Aklımın bir yerinde incecik
Yalnız kayalara oturmuş
Ufka bakıyorsun hâlâ;
Tam yakaladım dedikçe
Çizgiler uzuyor, aklım bulanıklaşıyor.
Gözümün önündesin, dilimin ucunda
Kelebekler kışa hazırlanırken geliyorsun
Bahar sanıp açılıyorum
Birden kopuyor fırtına
Üzerimize çullanıyor zemheri
Aklım çıkıyor, zaman kayıyor
Olduğun yerlerde taze çiçekler
Yokluğunun bacaları tütüyor
Sahillerde insan akınları,
Uzansam tutacağım güneşler,
Mis gibi erik dalları
Zayıyatıma sebep
Gölgeinden daha vefalı
Kasvetli bir kasket gibi
Yoksunluğun gri bulutları.

Meltem Terzioğlu
CEVİZ İÇİ

Yeni biriyle tanıştım. Evlenebilirim umuduyla hayatıma aldığım kaçınıcı kişi bilmiyorum. Aslında evlilik hayalim yok. Bu tamamen annemin fikri. Onun hayaline ortak olmak annemi mutlu etmek için sarf ettiğim uğraşlardan sadece biri. Ancak bu annemin mutlu olmasına yetmiyor. Evde ses istediğini biliyorum, çocuk sesi. İçimde büyüttüğüm çocuğun sesi üstelik. Ne zaman sokakta bir ufaklık görse ya da izlediği dizilerden birinde doğum sahnesine denk geliyor olsa onu dinleyip dinlemediğimi kolaçan etmek için önce yüzüme bakar; yaptığı hareketi belli etmemeye gayret göstererek, yavaşça, sessizce yüzümü süzer. Onu dinlediğimden emin olduktan sonra boğazını hafifçe temizleyip önce derinden bir “Ah!” çeker. “Ah ah! Görüyor musun cevizin içini? Torun bir başka oluyormuş, annem öyle söylerdi. Anneanne olan arkadaşlarım da anlata anlata bitiremiyor.” Bir yandan çatallanan sesiyle konuşurken diğer yandan eli telefona gider. O an arkadaşlarının torunlarını bana göstereceğini bilirim. Pür dikkat kilitlendiği telefonundan sosyal medya logosunu bulmaya çalışır önce. Onca uğraşa rağmen logoyu bulamayacak gibi olursa benden yardım ister. Çekeceğim işkenceyi biliyor olsam da kendi ellerimle logonun üstüne tıklarım. Hemen telefonu elimden çekip, aratma butonuna bana göstereceği arkadaşının ismini özenle yazar. “Bak bu bizim Nurten, hani şu kermeste çalışırken tanıştığım yok mu canım? Allah affetsin ne de çirkin kadın değil mi? Kızı da pek güzel sayılmaz, vallahi bilmem bu çocuk o kadından nasıl çıkmış.”

Dedikoduya dâhil olmak istemediğimi belli ettiğim zaman yüzünü ekşitir. Hemen sonra canımı yakmak için karşı atağa geçer. “Aman canım. Biz de ancak böyle el âlemin torununu tombalağını sevelim. Düzgün bir adam bulamadın ki telli duvaklı halini görelim. Millet nasıl elinde tutuyor erkekleri? Sen ne yapıyorsun da kaçıyorsun etrafındakileri bilmem.” Cevap vermem için bana fırsat tanır. Benden ses çıkmayacağını anlayınca sözüne devam eder, “Hayır, ne güzel de kızsın. Anlamıyorum ki nerede yanlış yapıyorsun?” Bunca cümle arasında duyduğum tek güzel söz budur; ne güzel de kızsın... Bir yandan kendi doğurduğuyla övünür aslında, “Benden çirkin çıkmaz” demeye getirir ettiği iltifatla. Duyduğum onca lafı es geçer teşekkür ederim anneme ve ardından “Akşama ne yemek yapsam?” sorusuyla güncel konuyu değiştirmiş oluruz.

Bugün yeni tanıştığım kişiyle buluşacağım. Adı Yakup. Benden iki yaş küçük. Anneme bunu söylediğimde “Olsun olsun, küçük olması berekettir. Zengin olursunuz. Sakın kaçırma bu çocuğu.” dedi. Zenginlikle bu durumu bağdaştıramıyor olsam da “peki” anlamında kafamı salladım. Aslında zengin olmak gibi bir hayalim yok. Bu da tıpkı evlilik gibi tamamen annemin fikri. Yine de bozuntuya vermedim ve buluşmada giyeceğim kıyafetleri seçmek için odama doğru yol aldım. Frikik verebileceğim kıyafetleri tercih etmemeliyim. Anneme göre bu, evlilik isteğini karşıtarafa gösterebilmenin altın kuralı. Çok fazla makyaj yapmamak ise listenin ikinci sırasında yer alıyor. Özetle hanım hanımcık olmam, uslu kız görüntüsü sergilemem gerekiyor. Tüm bunları göz önüne alarak seçiyorum kıyafetlerimi. İspanyol paça kot pantolon üstüne yarım kollu, bisiklet yaka bir bluz. Hepsi bu. Saçlarımı serbest bırakıyorum, çocuğu kaçırmamam için beni çekici bulacak ufak dokunuşlar yapmalıyım. Yüzüme yaptığım hafif makyaj sonrası altıma spor ayakkabılarımı giyip çıkıyorum. Yaşadığım onca hüsrana rağmen heyecanlıyım. “Ya olursa?” fikrini aklımın içinden bir türlü atamıyorum. Sanırım annemin ortak olduğum hayali büsbütün ele geçirdi beni. Artık bu annemi mutlu etmek için yaptığım oyundan çok daha fazlası. Peki ya kendimi mutlu etmek için ne yapıyorum? Bu sorunun cevabı yok. Yaptığım tek şey kumbaramda biriktirdiğim beklentilerle mutsuzluğa sürüklenmek. Hazneme yeni bir beklenti daha ekleyerek, kaygıların yarattığı düşüncelerle buluşma için yola koyuluyorum.

Konuştüğümüz saatten yedi dakika önce buluşma yerine ulaşıyorum. Genelde kızların buluşmaya daha geç gitmesi gerektiğini söylerler. Kimin söylediğinin pek önemi yok, halk arasında yazılı olmayan bir kuraldır bu. Ancak ben bu kuralı çiğneyip Yakup’u beklemeye koyuluyorum. Daha önce onu hiç görmedim. Sosyal medyadan tanıştığımız için fotoğraflarda gördüğüm kadarıyla çıkaracağım Yakup’u kalabalığın içinden. Son iki dakika. Beklemeye devam ediyorum. Neyse ki bahar havası terletmiyor ve ense kökümdeki saçlarım boynuma yapışmıyor. Salık bıraktığım saçlarımı ellerimle havalandırıp sağ omzuma atıyorum. Son iki dakikayı da kafamdaki düşüncelerle sıfırlıyorum.

Gelen giden yok. Gözüm telefonda. Kalabalık sokakta üzerime doğru yürüyen herkesi fotoğraflarını gördüğüm çocuğa, Yakup’a benzetiyorum. Biriyle kazara göz göze geliyor olsam yüzüme aptalca bir tebessüm yayılıyor. Çok geçmeden onun olmadığını anladığımdaysa içten içe dövünüp beklemeye koyuluyorum yeniden. Konuştuğumuz saatin üstünden on sekiz dakika geçiyor.

Yakup hala yok. Sözüme ona buluşacağım kişinin adından emin olamayıp sosyal medyadan profilini aratıyorum hemen. Adını doğru hatırlıyorum ancak profiline girer girmez beni arkadaşlıktan çıkardığının da farkına varıyorum. Başımdan aşağı kaynar sular dökülüyor. Bu yaşanan kaçınıcı hayal kırıklığı sayamıyorum. “Suçlusuyum benim.” diyorum kendi kendime. “Buluşmaya daha geç gelmeliydim, kuralları çiğnedim. Bunu hak ettim ben. Belki... Belki de biraz daha geç gelseydim?” Evet evet, kuralları çiğnediğim için geliyor tüm bunlar başıma. Önünde durduğum dükkâna dönüyorum yüzümü. Ağlamaklı gözlerle vitrinde kendimi izliyorum. Hâlbuki nasıl da hanım hanımcık duruyor üzerimde. Sade makyajım tek damla gözyaşımınla siliniverecek sanki. Hayır, ne güzel de kızım. Anlamıyorum ki nerede yanlış yapıyorum? Annem yine haklı çıktı. Ona ne diyeceğimi kara kara düşünürken gözüm dükkânın tabelasına takılıyor; kuruyemiş dünyası. Hemen sonra vitrinde dizili ceviz içlerine kilitleniyor bakışlarım. Annemin çatallanan sesi kulaklarımda yankılanırken adımlarım beni içeri götürüyor. Görevli bana yardımcı olmak için tezgâha doğru yaklaşıyor. “Nasıl yardımcı olabil...” Cümlesini bitirmesine izin vermeden araya giriyorum. “Bir kilo ceviz içi alabilir miyim?” Sorusunu tamamlayamayan adam verdiği ani tepki ile şaşkına dönüyor. Usul usul cevizlerin yanına yaklaşıırken tedirgin bakışlarla beni süzüyor. Adamı daha fazla korkutmamak için susup kasada ödememi yapıyorum. Dükkândan çıkar çıkmaz cevizlerin olduğu kese kâğıdının içine elimi daldırıp ilk ceviz içini avuçluyorum. O anda neşeyle etrafı adımlayan bir çocuğun sesi kulağıma çalınıyor. Başımı kaldırıp çocuğa bakıyorum. Avuçladığım ceviz içini parmaklarımla arasına alıp çocuğun hizasına tutuyorum. Ancak aralarında hiçbir benzerlik kuramıyorum. Ceviz içini ağzıma atıyorum. Oldukça taze ve lezzetli. Elim telefona gidiyor. Gözüm sosyal medyaya düşen bildirim takılıyor. Arkadaşlık talebi. Kumbaramda biriktirdiğim beklentilere bir yenisini daha ekleyerek elimdeki cevizlerle evin yolunu tutuyorum. Ya olursa?

Ahmet Ayberk Aykul Kimera

Bu dünyada yedi milyar insan değil
Yedi milyar ben olsaydı
Olmazdı ülkeler,
Olmazdı uyduruk sınırları
Milyonlarca ben, sevdaya düşerdik
Âşık olurdu bazıları

Bu dünyada yedi milyar insan değil
Yedi milyar ben olsaydı
Olmazdı kışlar,
Olmazdı soğuk rüzgârları
Milyonlarca ben, göçler ederdik
Çöllere düşerdi bazıları

Bu dünyada yedi milyar insan değil
Yedi milyar ben olsaydı
Olmazdı silahlar,
Olmazdı bölücü kurşunları
Milyonlarca ben, kuşları izlerdik
Peşlerine düşerdi bazıları

Bu dünyada yedi milyar insan değil
Yedi milyar ben olsaydı
Olmazdı çirkin sözler,
Olmazdı yalanları
Milyonlarca ben, acının peşine giderdik
Hayyama şaraba düşerdi bazıları.

*Doğru, ille de gerçekte
değildir ve gerçek de belki
tek doğru değildir.*